

**LIETUVOS RADIJO IR TELEVIZIJOS KOMISIJOS
2009 METŲ VEIKLOS ATASKAITA**

2010 m.

TURINYS

I. ĮŽANGA	3
II. AUDIOVIZUALINIO SEKTORIAUS TEISINIS REGULIAVIMAS	4
III. PROGRAMŲ STEBĖSENA	7
IV. RADIJAS LIETUVOJE 2009 M.	13
V. TELEVIZIJA LIETUVOJE 2009 M.	23
VI. SKAITMENINĖS TELEVIZIJOS PLĖTRA 2009 M.	29
VII. TRANSLIUOTOJŲ IR RETRANSLIUOTOJŲ AKCIJŲ KAITA 2009 M.	34
VIII. AUDIOVIZUALINĖS RINKOS PAJAMŲ DINAMIKA	34
IX. VARTOTOJŲ SKUNDŲ NAGRINĖJIMAS	37
X. TARPINSTITUCINIS BENDRADARBIAVIMAS	38
XI. TARPTAUTINĖ VEIKLA	39
XII. EUROPOS AUDIOVIZUALINIAI KŪRINIAI	40
XIII. GERIAUSIŲ 2008 M. LAIDŲ KONKURSAS „PRAGIEDRULIAI”	41
XIV. LRTK VEIKLOS PERSPEKTYVOS	42

I. IŽANGA

Lietuvos radijo ir televizijos komisijos (LRTK) 2009 metų prioritetinės veiklos kryptys, kaip ir 2008 metais, buvo nepilnamečių apsauga nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio, skaitmeninės antžeminės televizijos tolimesnė plėtra bei Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyvos nuostatų perkėlimas į nacionalinę teisę.

LRTK, įgyvendindama nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio prioritetinę veiklos kryptį, sistemingai vykdė transliuojamų televizijos programų stebėseną, kontroliavo, kaip transliuotojai laikosi Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymo nuostatų, o taip pat šį įstatymą įgyvendinančio 2004 m. birželio 2 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo Nr. 681 patvirtintų Neigiamą poveikį nepilnamečių vystymuisi darančios informacijos, priskirtos viešosios informacijos, kuri ribojama skelbti ir platinti, kategorijai, skelbimo ir platinimo tvarkos aprašo ir Neigiamą poveikį nepilnamečių vystymuisi darančios viešosios informacijos žymėjimo, garso ir vaizdo priemonių sistemos aprašo reikalavimų.

LRTK atliko 72 specializuotus televizijos ir radijo programų patikrinimus Vilniuje ir šalies regionuose, rengė susitikimus su transliuotojais, institucijomis, atsakingomis už įvairius nepilnamečių apsaugos aspektus, vykdė prevencinį darbą. Už nustatytus pažeidimus rinkos dalyviams buvo taikyta atsakomybė. Informaciją apie tai plačiau pateikiame šios ataskaitos VIII skyriuje „Programų stebėseną“.

Vykdamas skaitmeninės antžeminės televizijos plėtros skatinimo veiklą LRTK atstovai aktyviai dalyvavo darbo grupės, rengusios Nacionalinių transliuotojų informacinės sklaidos per sienas skatinimo programą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Seimo 2008 m. gegužės 8 d. nutarimu Nr. X-1533 „Dėl Nacionalinių transliuotojų informacinės sklaidos per sienas skatinimo programos patvirtinimo“, darbe. Dalyvavome rengiant Analoginės antžeminės televizijos išjungimo ir skaitmeninės televizijos skatinimo Lietuvoje programą, patvirtintą 2008 m. rugsėjo 24 d. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Nr. 969 „Dėl Analoginės antžeminės televizijos išjungimo ir skaitmeninės televizijos skatinimo Lietuvoje programos patvirtinimo“, teikti pasiūlymai dėl Nacionalinių transliuotojų informacinės sklaidos per sienas skatinimo programos įgyvendinimo priemonių 2008–2012 metų plano, patvirtinto 2008 m. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. gruodžio 3 d. nutarimu Nr. 1291. LRTK atstovai tiek 2009 metais, tiek ir 2010 metais toliau aktyviai dalyvauja Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2009 m. sausio 14 d. įsakymu Nr.3-9 „Dėl koordinacinės tarybos sudarymo“ sudarytoje ir nuolat veikiančioje koordinacinėje taryboje pasiūlymams analoginės antžeminės televizijos išjungimo, skaitmeninės televizijos, kuri perduodama naudojant įvairias technologijas, plėtros bei interaktyvių paslaugų diegimo klausimais teikti veikloje. Pažymėtina, kad LRTK, glaudžiai bendradarbiaudama su Ryšių reguliavimo tarnyba (toliau - RRT), 2009 m. rugsėjo 16 d. bendru dokumentu (RRT direktoriaus įsakymu ir LRTK sprendimu Nr. 1V-1066/86) patvirtino Radijo dažnių skyrimo radijo ir televizijos programoms transliuoti ir siųsti strateginio plano pakeitimus. Šie pakeitimai buvo sąlygoti didėjančių naujų technologijų augimo tendencijų ir būtini įgyvendinant Radijo dažnių skyrimo radijo ir televizijos programoms transliuoti ir siųsti strategiją bei įvertinus nuolatinis pokyčius elektroninių ryšių valdymo sektoriuje.

Be jau minėtų LRTK veiklos prioritetų, LRTK 2009 metais vykdė ir kitą LRTK kompetencijai priskirtą veiklą, t.y. skelbė ir organizavo konkursus transliavimo ir (ar) retransliavimo licencijoms suteikti, nustatė šių konkursų sąlygas ir terminus, konkursų nugalėtojams išdavė licencijas, keitė jų sąlygas ir pan.

Pažymėtina, kad 2009 metais įvyko ypač ženklus radijo ir televizijos transliuotojų gaunamų pajamų iš reklamos transliavimo sumažėjimas, o tai lėmė atitinkamus pokyčius šioje rinkoje. Dėl minėtų priežasčių dalis radijo, televizijos transliuotojų nevystė verslo, o tik stengėsi išgyventi pačius sunkiausius laikus.

2009 m. LRTK taip pat aktyviai dalyvavo ir tarptautinėje veikloje. LRTK yra Europos reguliuojančių institucijų platformos (EPRA) narė, nuolatinė rengiamų susitikimų ir diskusijų dalyvė. Be to, LRTK atstovai dalyvavo Europos Tarybos Nuolatinio Komiteto dėl televizijos be sienų ir Europos Komisijos Audiovizualinės darbo grupės darbe. LRTK teikė savo siūlymus dėl

Europos Tarybos Konvencijos dėl televizijos be sienų pataisų, taip pat ir dėl Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyvos. LRTK taip pat rengė elektroninius forumus ir su kitų valstybių analogiškais reguliavimo institucijomis, keitėsi informacija ir patirtimi, teikė informaciją apie Lietuvos audiovizualinio sektoriaus teisinio reguliavimo pokyčius specializuotam leidiniui „IRIS“.

LRTK kaupė informaciją apie transliuotojus ir retransliuotojus, analizavo jų veiklą ir ją viešai skelbė savo interneto svetainėje www.rtk.lt.

Vadovaudamiesi Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymo 47 straipsnio 17 dalimi, teikiame šią LRTK 2009-ųjų metų veiklos ataskaitą, kurioje rasite išsamesnę informaciją apie LRTK veiklą 2009 m., įgyvendinant jai įstatymu nustatytas funkcijas ir vykdant audiovizualinio sektoriaus plėtros reguliavimą bei priežiūrą.

II. AUDIOVIZUALINIO SEKTORIAUS TEISINIS REGULIAVIMAS

1. Pokyčiai

2009 metai teisėkūros požiūriu iš esmės buvo skirti 2007 m. gruodžio 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2007/65/EB, iš dalies keičiančios Tarybos direktyvą 89/552/EEB dėl valstybių narių įstatymuose ir kituose teisės aktuose išdėstytų nuostatų, susijusių su televizijos programų transliavimu, derinimo (Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyvos (toliau - Direktyva) nuostatų perkėlimui į nacionalinę teisę.

Visuomenės informavimo įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Seime buvo registruotas 2009 m. gruodžio 10 d. Minėto projekto pirminis svarstymas įvyko 2010-01-21 Seimo posėdyje, kuriame projektui buvo pritarta po pateikimo, tačiau Vyriausybės prašymui dėl svarstymo skubos tvarka nebuvo pritarta. Lietuvos Respublikos Seimo valdyba 2010 m. vasario 10 d. sprendimu Nr.SV-S-578, atsižvelgdama į Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto siūlymą, sudarė darbo grupę Visuomenės informavimo įstatymo pakeitimo įstatymo projektui parengti ir įpareigojo šį projektą parengti iki 2010 m. gegužės 1 d.

Direktyvos reikalavimų perkėlimo sparta yra be galo svarbi Lietuvos jurisdikcijoje esantiems rinkos dalyviams, kadangi minėtos direktyvos reikalavimai, ypač reklamos transliavimui, yra žymiai liberalesni už galiojančiame Visuomenės informavimo įstatymuose nustatytus reikalavimus. Todėl tolesnis delsimas priimti Visuomenės informavimo įstatymo pataisas yra žalingas Lietuvos audiovizualinės rinkos subjektams.

Pažymėtina, kad 2009 m. pabaigoje Seimas priėmė Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymo pakeitimo įstatymą, Lietuvos Respublikos Prezidentės pateiktų pasiūlymų pagrindu. Šis įstatymas įsigaliojo 2010 m. kovo 1 d. Priimtų įstatymo pataisų tikslas buvo išplėsti įstatymo taikymo sritis, siekiant, kad jis (įstatymas) apimtų visą viešąją informaciją ir taip būtų išvengta galimų taikymo spragų.

Siekiant teisinio aiškumo įstatymas papildytas nauja sąvoka „skatinimas“. Pagal pakeisto įstatymo nuostatas skatinimu yra laikoma kryptinga informacija, kuria nepilnamečiai raginami imtis konkrečių veiksmų arba keisti įpročius ar pažiūras. Šios sąvokos buvimas įstatyme leidžia tiek viešosios informacijos rengėjams, tiek kontroliuojančioms institucijoms vienodai traktuoti šią sąvoką taikant įstatymą praktikoje, t.y. sprendžiant klausimą, ar konkreti viešoji informacija pagal savo turinį atitinka įstatymu apibrėžtus žalingos nepilnamečiams informacijos kriterijus.

Pataisų įstatymu taip pat yra patikslintos ribojimų skleisti neigiamą poveikį nepilnamečiams darančios informacijos išimtys. Nauja tai, kad pagal patikslintas įstatymo nuostatas neigiamą poveikį nepilnamečiams daranti informacija galės būti skleidžiama nesilaikant įstatymo nustatytų ribojimų (techninių priemonių naudojimo, transliavimo laiko, programų indeksavimo), jeigu ši informacija yra reikalinga švietimui ar ugdymui. Anksčiau tokios išimtys nebuvo.

2. Vietiniai teisės aktai

LRTK per 2009 metus surengė 47 posėdžius, kurių metu iš viso priėmė 130 sprendimų. Sprendimų sąrašas pagal kategorijas pateikiamas 1 lentelėje.

1 lentelė. 2009 m. LRTK sprendimai pagal kategorijas

Eil. Nr.	LRTK sprendimo kategorijos pavadinimas	Skaičius
1.	Dėl licencijų sąlygų pakeitimo	42
2.	Dėl konkursų rezultatų	15
3.	Dėl licencijų galiojimo panaikinimo	13
4.	Dėl nuobaudų skyrimo (įspėjimai)	9
5.	Dėl akcijų (dalių, pajų) perleidimo	9
6.	Dėl konkursų paskelbimo	8
7.	Dėl užmokesčio už licenciją dydžio nustatymo	4
8.	Dėl licencijų išdavimo (be konkurso)	4
9.	Dėl licencijų patikslinimo	2
10.	Kiti sprendimai	24

Be to, LRTK 2009 m., glaudžiai bendradarbiaudama su Ryšių reguliavimo tarnyba ir įgyvendindama Radijo dažnių skyrimo radijo ir televizijos programoms transliuoti ir siūsti strategiją (toliau - Strategija), parengė ir patvirtino Radijo dažnių skyrimo radijo ir televizijos programoms transliuoti ir siūsti strateginio plano (toliau - Strateginis planas) pakeitimus. Strateginio plano pakeitimai buvo atlikti atsižvelgiant į nuolatinius pokyčius elektroninių ryšių valdymo sektoriuje. Taigi Strateginis planas buvo pakeistas dviejų institucijų - LRTK ir RRT - bendru norminiu aktu, t.y. 2009 m. rugsėjo 16 d. RRT direktoriaus įsakymu ir LRTK sprendimu Nr. 1V-1066/86.

Metams baigiantis, t.y. 2009 m. gruodžio 16 d., Komisija, tenkindama Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos prašymą, panaikino viešosios įstaigos Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos leidimo, suteikiančio teisę naudotis AB Lietuvos radijo ir televizijos centro teikiama siuntimo paslauga, nekoduotu būdu televizijos programai "LTV 2" transliuoti per antžeminę analoginę televizijos stotį 56 TV Vilniuje, galiojimą nuo 2010 m. sausio 20 d. ir leidimo, suteikiančio teisę įrengti ir eksploatuoti savo elektroninių ryšių tinklus, nekoduotu būdu televizijos programai "LTV 2" transliuoti per antžeminių analoginių televizijos stočių tinklą: 44 TV kanalu Pažagienių kaime, Panevėžio rajone, 23 TV kanalu Tauragėje, 27 TV kanalu Utenoje, 30 TV kanalu Telšiuose, 56 TV kanalu Marijampolėje, 25 TV kanalu Juraguose, 54 TV kanalu Klaipėdoje, 40 TV kanalu Šiauliuose, galiojimą nuo 2010 m. sausio 20 d. Pakeitus Strateginį planą LRTK rengėsi paskelbti konkursą veikiančių komercinių televizijos programų plėtrai transliuoti šiais kanalais iki analoginės antžeminės televizijos išjungimo 2012 metais.

Pažymėtina, kad pagal Visuomenės informavimo įstatymą transliavimo ir retransliavimo licencijos paprastai yra išduodamos konkurso būdu, nors įstatymas nustato ir keletą atvejų, kai licencija išduodama be konkurso. Taigi 2009 metais LRTK iš viso paskelbė 8 konkursus. Detali informacija apie konkursų paskelbimą, jo dalyvius ir nugalėtojus pateikiama 2 lentelėje.

2 lentelė. 2009 m. LRTK paskelbti konkursai

Eil. Nr.	Dažnis/kanalas	Licencijuojama teritorija	Konkurso vykdymo data	Konkurso dalyviai	Konkurso laimėtojas
1.	93,5 MHz dažnis, radijo programai transliuoti	Utena	2009-04-29	UAB "Laisvoji banga"	UAB "Laisvoji banga"
2.	99,9 MHz dažnis, radijo programai transliuoti	Anykščiai	2009-05-20	UAB "Laisvoji banga" UAB "ATVIRAI"	UAB "ATVIRAI"
3.	90,8 MHz dažnis, radijo programai transliuoti	Pažagieniai	2009-07-01	UAB "TELE-3" radijas UAB "Pūkas"	UAB "Pūkas"
4.	37 LRTC kanalas, 3 HD TV programoms retransliuoti	Vilnius	2009-09-16	TEO LT, AB	TEO LT, AB
5.	53 LRTC kanalas, 1 TV programai retransliuoti	Vilnius	2009-09-23	UAB "Balticum TV"	UAB "Balticum TV"
6.	101,1 MHz dažnis, radijo programai transliuoti	Telšiai	2009-12-09	UAB "INFO XXL" VšĮ "Marijos radijas"	VšĮ "Marijos radijas"
7.	99,0 MHz dažnis, radijo programai transliuoti	Klaipėda	2009-12-16	VšĮ "Neringa FM" UAB "Radiola" UAB "Reklamos gama" UAB "Trimita" UAB "Vaučerių bankas"	UAB "Reklamos gama"
8.	96,8 MHz dažnis, radijo programai transliuoti	Vilnius	2009-12-16	VšĮ "Garsų harmonija"	VšĮ "Garsų harmonija"

2009 m. LRTK priėmė 4 sprendimus dėl licencijų išdavimo be konkurso. Informacija pateikiama 3 lentelėje.

3 lentelė. 2009 m. be konkurso išduotos licencijos

Eil. Nr.	Licencijos rūšis	Įmonės pavadinimas	Licencijuojama teritorija
1.	Retransliavimo kabeliniais tinklais	UAB "Satela"	Ukmergės r. sav.
2.	Retransliavimo laidiniais plačiajuosčio ryšio tinklais	UAB "KAVAMEDIA"	Viln., Klaip., Šiaul., Panev.
3.	87,8 MHz dažnis, radijo programai transliuoti	Šiaulių universiteto gimnazija	Šiauliai
4.	Transliavimo kabelinės televizijos tinklais	UAB "Eteris"	Prienai

Detalesnė informacija apie kitose LRTK veiklos srityse priimtus sprendimus pateikiama kituose ataskaitos skyriuose.

III. PROGRAMŲ STEBĖSENA

LRTK, įgyvendindama įstatymu jai suteiktą teisę kontroliuoti įstatymų, LRTK sprendimų, reglamentuojančių transliuotojų bei retransliuotojų veiklą, ir licencijų sąlygų laikymąsi, ir 2009 metais vykdė transliuotojų ir retransliuotojų programų stebėseną (monitoringą). Tai nuolatinė ir viena iš pagrindinių LRTK veiklos funkcijų, kuri vykdoma metai iš metų. Pažymėtina, kad 2009 m. LRTK Monitoringo ir tyrimo skyriuje dirbo tik 4 darbuotojai, kurie per ataskaitinius metus atliko iš viso 54 radijo ir televizijos programų patikrinimus.

Kadangi 2009 metais nepilnamečių apsauga nuo neigiamos viešosios informacijos poveikio buvo prioritetinga LRTK veiklos sritis, todėl vykdant programų stebėseną ypatingas dėmesys buvo skiriamas Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos įstatymo nuostatų laikymosi kontrolei bei galimų pažeidimų prevencijai. Taip pat buvo tikrinama, kaip transliuotojai savo programose laikosi Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 2 d. nutarimu Nr. 681 „Dėl Neigiamą poveikį nepilnamečių vystymuisi darančios informacijos, priskirtos viešosios informacijos, kuri ribojama skelbti ir platinti, kategorijai, skelbimo ir platinimo tvarkos aprašo ir Neigiamą poveikį nepilnamečių vystymuisi darančios viešosios informacijos žymėjimo, garso ir vaizdo priemonių sistemos aprašo patvirtinimo“ patvirtintų Neigiamą poveikį nepilnamečių vystymuisi darančios informacijos, priskirtos viešosios informacijos, kuri ribojama skelbti ir platinti, kategorijai, skelbimo ir platinimo tvarkos aprašo ir Neigiamą poveikį nepilnamečių vystymuisi darančios viešosios informacijos žymėjimo, garso ir vaizdo priemonių sistemos aprašo reikalavimų dėl programų, laidų ir jų anonsų žymėjimo atitinkamais indeksais. Šiuo tikslu buvo atlikta 29 specializuoti patikrinimai.

LRTK 2009 m. spalio 14 d. posėdyje apsvaustė vadinamųjų „Kauno įvykių“ pateiktą nacionalinių televizijos transliuotojų programose ir nutarė kreiptis į nacionalinių televizijų vadovus bei už žurnalistinę etiką ir nepilnamečių apsaugą nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio atsakingas institucijas, atkreipdama dėmesį, kad žiniasklaida, informuodama apie rezonansinius įvykius, komentuoama ir interpretuoama juos bei susijusias temas dažnai be pagrįsto viešojo intereso eskaluoja detales apie galimai su smurtu ir pedofilija susidūrusius nepilnamečius.

LRTK nuomone, žiniasklaida atliko savo misiją kalbėdama šia ypač aktualia tema, tačiau ją pateikiant sudėtingomis visuomeninėmis aplinkybėmis ir paisant nepilnamečių apsaugos principų turėjo būti ypač stengiamasi išlaikyti ribą tarp pilnavertės informacijos ir savitikslio mėgavimosi detalėmis, susijusiomis su vaikais, atsidūrusiais sudėtingoje situacijoje.

Dažnai ginant viešąjį interesą per mažai galvojama apie informacijos poveikį nukentėjusiesiems ir tam tikroms amžiaus grupėms bei skaudžios asmeninės patirties turintiems asmenims. LRTK nuomone, transliuotojai turėjo atidžiau analizuoti rengiamos informacijos pateikimo būdus, pasirinkti tik adekvačius laidų tipus ir žanrus, deramą kontekstą. LRTK atkreipė dėmesį, kad programos, kuriose nuolat viešinama, prikišamai kartojama specialiais tikslais nufilmuota vaizdo medžiaga apie nepilnamečius, rodoma jų aplinka, kai kalbama apie neigiamus socialinius reiškinius arba nusikalstamas veikas, gali pažeisti nepilnamečių asmens privatumą bei interesus, pažeminti jų orumą ir padaryti nepataisomos žalos jų vystymuisi bei ateičiai.

LRTK prašė transliuotojų imtis visų reikiamų priemonių, kad nebūtų rodoma vaizdinė medžiaga, kuri savo pobūdžiu ir formatu nėra akivaizdžiai pagrįsta visuomenės interesu užkirsti kelią nusikaltimams ar pareigūnų aplaidumui, ypač kai tokia medžiaga gali pažeisti nepilnamečių interesus. 2009 metais LRTK kelis kartus taikė nuobaudas transliuotojams už pažeidimus transliuojant laidas, susijusias su vadinamaisiais „Kauno įvykiais“ (žr. 4 lentelę).

Pradėjus taikyti nuobaudas už nepilnamečių tapatybės atskleidimą laidose apie vadinamuosius „Kauno įvykius“ laidų kūrėjai ir prodiuseriai išreiškė norą išgirsti ekspertų vertinimus jiems rūpimais klausimais. Lapkričio 25 d. LRTK, dalyvaujant Žurnalistų etikos inspektorei bei šios tarnybos ekspertams, Vaiko teisių apsaugos kontrolierei, televizijų atstovams bei laidų kūrėjams surengė apvalaus stalo diskusiją su nepilnamečių apsaugos ekspertais ir laidų kūrėjais dėl su šia tema susijusių problemų televizijoje.

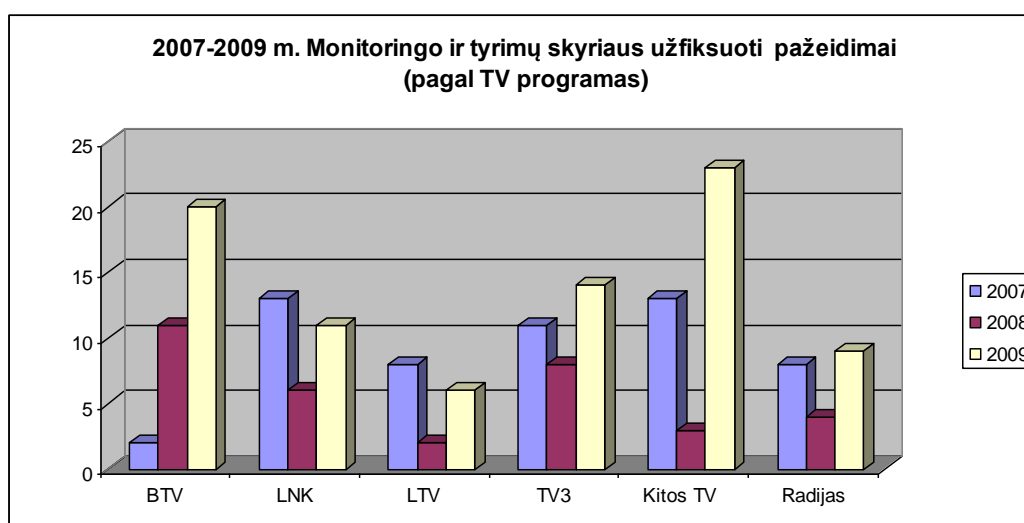
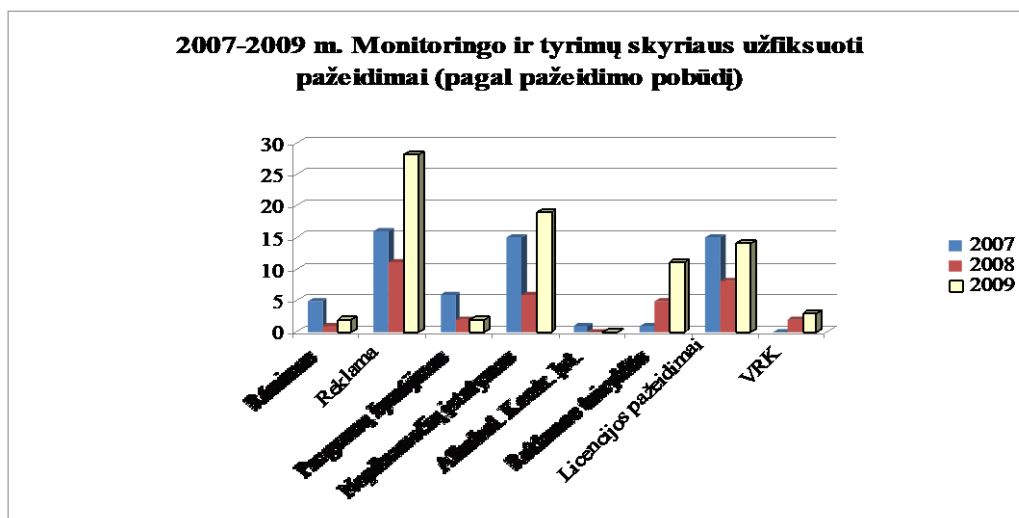
Susitikime ekspertai išsakė savo nuomones apie tai, kaip laidose rodyta informacija galėjo paveikti nepilnamečius, aptarė jų pažeidžiamumo aspektus, taip pat išklaušė transliuotojų argumentus, kas verčia juos vienaip ar kitaip pateikti informaciją. Kartu buvo diskutuojama bei ieškoma būdų, kaip paskelbti su nepilnamečiais susijusią aktualią informaciją, kad ji patenkintų viešąjį interesą, bet nepakenktų jų vystymuisi, orumui bei ateičiai, nepažeistų žmogaus teisės į privatumą.

Susitikimo dalyviai sutarė, kad už nepilnamečių apsaugą atsakingos institucijos, laidų kūrėjai, siekdami bendrų tikslų, turėtų glaudžiau bendradarbiauti aktualiais nepilnamečių apsaugos klausimais, ateityje surengti ir daugiau panašaus pobūdžio diskusijų. Laidų kūrėjai pritarė pasiūlymui, kad rengdami laidas, susijusias su nepilnamečiais, jie turėtų dažniau konsultuotis su nepilnamečių apsaugos ekspertais, teisininkais, kad nebūtų padaryta žala nepilnamečiams.

Nors 2009 metais LRTK stebėsenos prioritetine sritimi buvo nepilnamečių apsauga nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio, tačiau nebuvo apsiribota vien tik šia sritimi. LRTK vykdė programų stebėseną ir dėl Visuomenės informavimo įstatymo reikalavimų dėl reklamos transliavimo televizijos programose, taip pat dėl LRTK išduotų licencijų sąlygų laikymosi.

Taip pat buvo vykdoma ir radijo programų stebėseną. Radijo programų stebėseną buvo daugiau susijusi su licencinių sąlygų laikymosi kontrole, kadangi radijo transliavimo veiklai teisės aktai nustato daug mažiau reikalavimų negu televizijos programoms. Buvo atliktos 6 radijo transliuotojų savaitės (savaitės programą sudaro 168 val.) programos stebėsenos.

Analizuojant stebėsenos metu užfiksuotus teisės aktų pažeidimus lyginamuoju aspektu, galima daryti išvadą, kad 4 didžiausių Lietuvos transliuotojų transliuojamose televizijos programose vyravo pažeidimai, iš esmės susiję su Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymo nuostatų pažeidimu bei Visuomenės informavimo įstatyme nustatytų reikalavimų reklamos transliavimui nesilaikymu.

4 lentelė. 2009 m. taikyta atsakomybė

Nr.	Atsakomybės taikymo data	Atsakomybės subjektas	Pažeidimo esmė	Taikyta nuobauda
1.	2009-02-04	UAB „Viginta“ generalinis direktorius Vilius Macijauskas	UAB „Viginta“ nevykdė reikalavimo retransliuoti televizijos programos per MDTV tinklus naudojant sąlyginės prieigos sistemas, t.y. jas koduojant, ir tuo pažeidė licencijos sąlygas	Skirta 1250 Lt dydžio bauda
2.	2009-02-18	UAB „TELE-3“	UAB „TELE-3“ nepradėjo televizijos programos „3+“ transliavimo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklais 2009 m. vasario 1 d.	Skirtas įspėjimas
3.	2009-03-04	UAB „Baltijos TV“	UAB „Baltijos TV“ televizija laidose „Šeštadienio rytas“ ir „Sveikatai ir laimei“ pažeidė Visuomenės informavimo	Skirtas įspėjimas

			įstatymo 39 straipsnio 11 dalies 1 punktą, reikalaujantį, kad reklama būtų aiškiai atpažįstama, ir Visuomenės informavimo įstatymo 39 straipsnio 5 dalį, draudžiančią paslėptą reklamą	
4.	2009-04-04	VšĮ Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos generalinis direktorius Audrius Siaurusevičius	VšĮ Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija, transliuodama spektaklio "Svynis Todas: Demonas kirpėjas" reklamą, pažeidė Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymo nuostatas. Tokia reklama turėjo būti žymima indeksu „S" ir galėjo būti transliuojama tik nuo 23 iki 6 val. Žurnalistų etikos inspektorius nustatė, kad ši „LTV" programoje rodyta reklama gali sukelti nepilnamečiams baimę ir siaubą ir yra priskirtina neigiamą poveikį nepilnamečiams darančiai informacijai	Skirta 2000 Lt dydžio bauda
5.	2009-06-10	UAB „Laisvas ir nepriklausomas kanalas" generalinė direktorė Zita Sarakienė	UAB „Laisvas ir nepriklausomas kanalas" pažeidė neigiamą poveikį nepilnamečių vystymuisi darančios informacijos platinimo ir žymėjimo reikalavimus trijose LNK laidose „Laba diena". Minėtos laidos, kuriose buvo detalai vaizduojamas fizinis smurtas, nebuvo pažymėtos jokių indeksu ir transliuotos 20.30 val. Prie Žurnalistų etikos inspektorius veikianti ekspertų grupė nustatė, kad šiose laidose parodyti siužetai priskirtini neigiamą poveikį nepilnamečiams darančiai informacijai ir turėjo būti žymimi indeksu „N-14" bei rodomi nuo 21 iki 6 valandos	Skirta 1000 Lt bauda
6.	2009-07-01	UAB „Baltijos TV" generalinis direktorius Romualdas Mironas	UAB „Baltijos TV" transliuotose laidose „Stilinga!", „Šeštadienio rytas" ir „Tauro ragas" pažeidė Visuomenės informavimo įstatymą, draudžiantį transliuoti paslėptą reklamą. Taip pat nebuvo laikomasi ir reklamos transliavimui keliamų	Skirta 1000 Lt bauda

			reikalavimų – reklaminiai siužetai nebuvo pažymėti žodžiu „Reklama“ ir nebuvo niekaip išskirti iš kitų programos dalių garsinėmis ar optinėmis priemonėmis.	
7.	2009- 07-15	UAB „Lietuvos ryto“ televizija	UAB „Lietuvos ryto“ televizija programoje „Lietuvos rytas.tv.“ laidoje „Žvejo biblija“ ir laidoje „24/7“ pažeidė Visuomenės informavimo įstatymo 39 straipsnio 11 dalies 8 punkto reikalavimus, nustatančius, kad kai dėl reklamos pertraukiamos laidos, po kiekvieno eilinio reklamos intarpo toje laidoje turi pareiti ne mažiau kaip 20 minučių ir Visuomenės informavimo įstatymo 39 straipsnio 11 dalies 4 punkto reikalavimą, nustatantį, kad reklamos, teleparduotuvės ir kitokios reklamos formų, išskyrus televitrinas, suminis laikas per vieną astronominę transliavimo valandą negali būti ilgesnis kaip 12 minučių	Skirtas įspėjimas
8.	2009-07-21	UAB „TELE-3“ generalinė direktorė Laura Blaževičiūtė	UAB „Tele-3“ laidoje „Čia ir dabar“ pažeidė Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymą. Laidoje neigiamų socialinių reiškinių kontekste buvo paskelbti duomenys, pagal kuriuos galima nustatyti nepilnamečių vaikų tapatybę. Parodytą informaciją inspektorius priskyrė neigiamą poveikį nepilnamečiams darančios informacijos kategorijai, kurią skelbti yra draudžiama	Skirta 1000 Lt bauda
9.	2009-10-07	UAB „TELE-3“	UAB „TELE-3“ televizijos programoje „TV3“ transliuotoje televizijos laidoje „Dzin“ pažeidė Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymo 7 straipsnio 2 dalies reikalavimą, nustatantį, kad laidos, kuriose skelbiama informacija, susijusi su fizinio smurto vaizdavimu: kai detalai vaizduojamas žmonių žalojimas, turi būti	Skirtas įspėjimas

			transliuojamos tik nuo 23 iki 6 valandos	
10.	2009-10-14	UAB "Laisvas ir nepriklausomas kanalas"	UAB "Laisvas ir nepriklausomas kanalas" televizijos programoje "LNK" laidoje "Karštas vakarėlis" pažeidė Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymo 7 straipsnio 2 dalies ir Neigiamą poveikį nepilnamečių vystymuisi darančios viešosios informacijos žymėjimo, garso ir vaizdo priemonių sistemos aprašo 5 ir 6 punktų reikalavimus, nustatančius, jog tokio pobūdžio laidos turi būti žymimos indeksu "S" ir transliuojamos tik nuo 23 iki 6 valandos	Skirtas įspėjimas
11.	2009-10-28	UAB "TELE-3"	UAB "TELE-3" televizijos programoje "TV3" laidoje "Akistata" ir laidoje "TV antsi" pažeidė Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymo 5 straipsnio 2 dalies reikalavimus	Skirtas įspėjimas
12.	2009-11-04	UAB "Laisvas ir nepriklausomas kanalas"	UAB "Laisvas ir nepriklausomas kanalas" televizijos programoje "LNK" laidoje „Kakadu“ pažeidė Nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymo 5 straipsnio 2 dalies reikalavimus.	Skirtas įspėjimas
13.	2009-11-11	R.Valausko firma „Žemaitijos radijas“	R.Valausko firma „Žemaitijos radijas“ pažeidė Visuomenės informavimo įstatymo 47 str. 15 d. ir Komisijos 2005-08-24 sprendimo Nr. 86 „Dėl Lietuvos radijo ir televizijos komisijos veiklos finansavimo“ 2 punkto reikalavimus	Skirtas įspėjimas
14.	2009-11-11	UAB „Kauno fonas“	UAB „Kauno fonas“ pažeidė Visuomenės informavimo įstatymo 47 str. 15 d. ir Komisijos 2005-08-24 sprendimo Nr. 86 „Dėl Lietuvos radijo ir televizijos komisijos veiklos finansavimo“ 2 punkto reikalavimus	Skirtas įspėjimas

Suprantama, kad LR TK, taikydamą atsakomybę už padarytus pažeidimus, taip pat neišvengia ir teisminių ginčų.

Pagal Visuomenės informavimo įstatymą LRTK sprendimus asmenys gali skųsti teismui per 30 dienų nuo jų įsigaliojimo datos.

Pažymėtina, kad LRTK 2009 metais iš viso priėmė 130 sprendimų ir iš jų tik 6 buvo apskųsti Vilniaus apygardos administraciniam teismui. Dažniausiai teismui buvo skundžiami LRTK sprendimai dėl konkurso nugalėtojų nustatymo bei dėl atsakomybės taikymo už įstatymų pažeidimus.

IV. RADIJAS LIETUVOJE 2009 METAIS

Lietuvoje 2009 m. veikė 49 radijo transliuotojai, kurie iš viso transliavo 55 radijo programas. Daugiausia programų – 49 – transliuojamos visiems įprastu analoginiu antžeminiu būdu. 2 programos - „LR1“ ir „Klasika“ – transliuojamos ir palydovu, radijo programos „Hansa“ ir „Melodija“ yra transliuojamos kabelinio radijo tinklais. 2009 metais 13 A skaitmeniniu kanalu Vilniuje buvo dar transliuojamos keturios programos ir skaitmeniniu būdu: „Laisvoji banga“, „Radiocentras“, „Ruskoje Radio Baltija“ ir „ZIP FM“, tačiau šiai technologijai nepasiteisinus ir nesant skaitmeninio radijo imtuvų ūkio, transliuotojai 2010 m. atsisakė šių LRTK išduotų licencijų.

Metų eigoje dėl įvairių priežasčių buvo panaikintos trys licencijos, suteikiančios teisę transliuoti radijo programas. Ryšių reguliavimo tarnybai atsisakius pratęsti VŠĮ „Klaipėdos kultūros ir turizmo projektai“ 99,0 MHz radijo dažnio naudojimo terminą, Lietuvos radijo ir televizijos komisija panaikino VŠĮ „Klaipėdos kultūros ir turizmo projektai“ licencijos Nr. R239, suteikiančios teisę transliuoti radijo programą „Vox Maris“ Klaipėdoje, galiojimą. Už tai, kad daugiau kaip 2 mėnesius paeiliui nebuvo vykdoma licencijuojama veikla Komisija 2009 m. panaikino VŠĮ „Užupio vaizdelis“ licencijos Nr. R220, suteikiančios teisę transliuoti radijo programą „Užupio radijas“ 94,9 MHz dažniu Vilniuje, galiojimą ir UAB „Focus media“ licencijos Nr. R309s, suteikiančios teisę transliuoti radijo programą „Vox Maris“ 96,8 MHz dažniu Vilniuje, galiojimą.

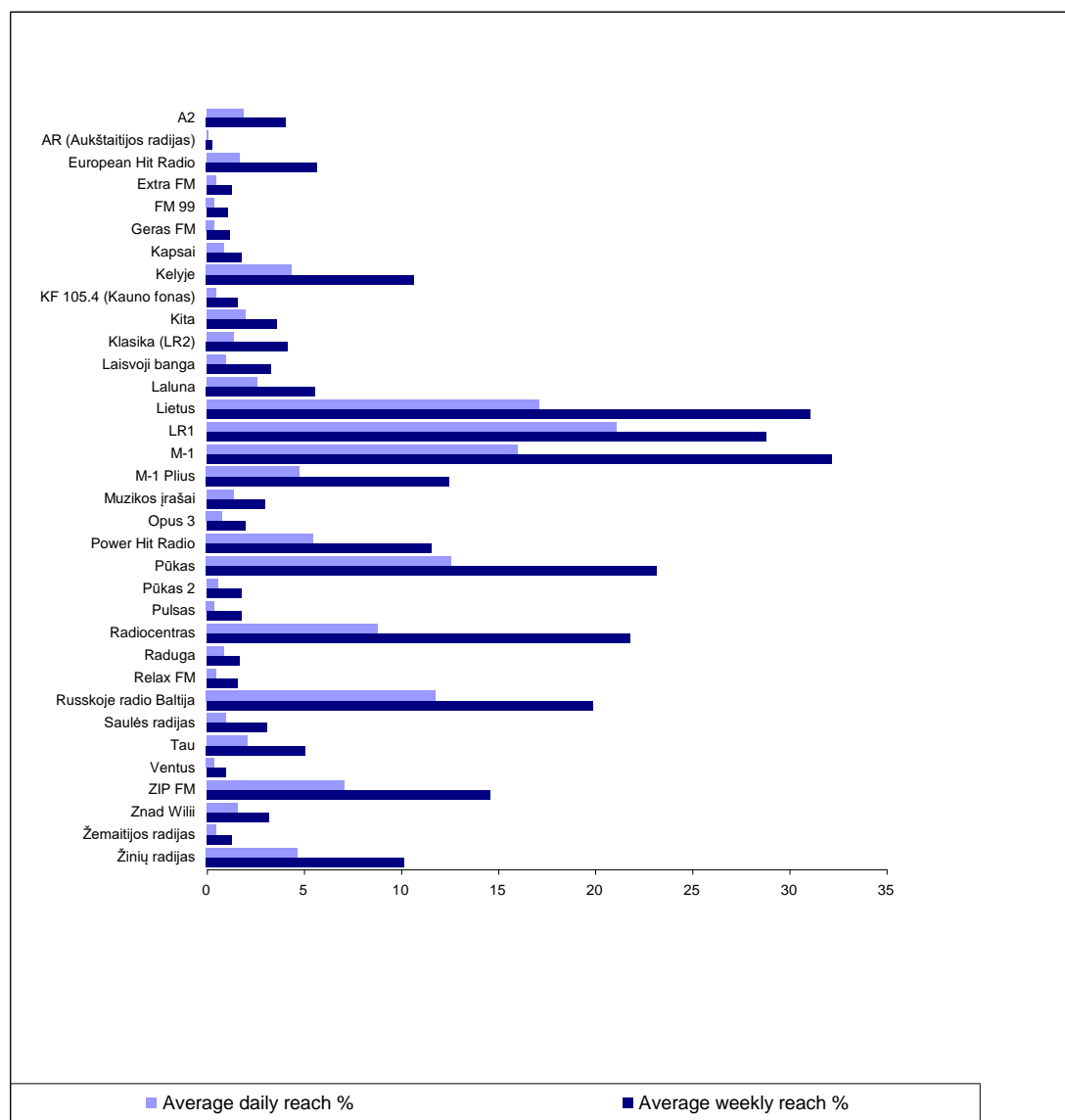
Pagal transliuojamų radijo programų aprėptį 2009 m. buvo 10 nacionalinių radijo transliuotojų (transliuojama programa yra priimama teritorijoje, kurioje gyvena daugiau negu 60 proc. Lietuvos gyventojų), 3 regioniniai radijo transliuotojai (transliuojama programa yra priimama teritorijoje, kurioje gyvena mažiau negu 60 proc. Lietuvos gyventojų) ir 37 vietiniai radijo transliuotojai (programa transliuojama per vieną radijo stotį).

2009 m. LRTK paskelbė 6 konkursus radijo programoms transliuoti. Pastebėta, kad nauji dalyviai į radijo rinką praktiškai neateina, paskelbtuose konkursuose dalyvauja jau turintys patirtį ir savo transliuojamų radijo programų transliavimo tinklą norintys išplėsti radijo transliuotojai.

LRTK labiausiai neramino tai, kad daugelio savo plėtros projektų atsisakė Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija, o metų gale buvo atsisakyta transliuoti ne tik atskirais siūstuvais, bet ir kai kuriais tinklais. Ypač apgailestautina, kad istorinis vidutinių bangų dažnis Sitkūnuose, kuriuo 1926 m. balandžio 12 d. pradėjo transliacijas Lietuvos radijas, jau nėra siejamas su visuomeniniu transliuotoju.

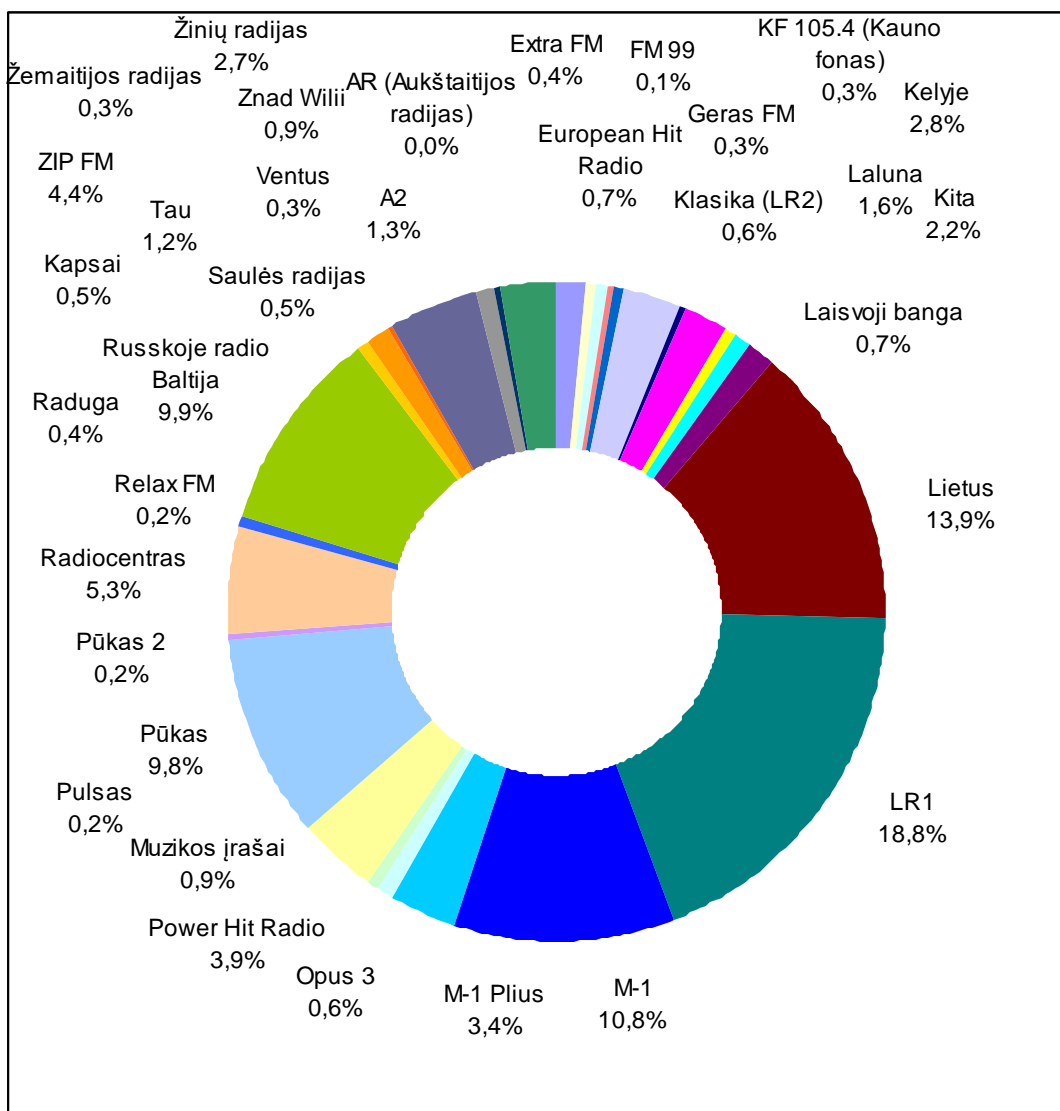
Pagal tyrimų bendrovės UAB „TNS LT“ atliktus 2009 m. radijo programų dienos ir savaitės pasiekiamumo (žr. 2 grafiką) bei vidutinės radijo auditorijos pasiskirstymo (žr. 3 grafiką) tyrimus aiškiai matyti radijo rinkos lyderiai.

2 grafikas. 2009 m. Radijo programų dienos ir savaitės pasiekiamumas procentais¹

¹ Šaltinis: TNS LT.

3 grafikas. Vidutinė radijo auditorijos struktūra Lietuvoje 2009 m.²

Analizuojant transliuojamas radijo programas pagal programų pobūdį (formatą) pastebėta, kad vyrauja muzikinio informacinio pobūdžio radijo programos. Didžiausia transliuojamų radijo programų įvairovė klausytojams yra užtikrinama didžiuosiuose Lietuvos miestuose.

Vilniuje 2009 m. buvo transliuojamos net 29 originalios radijo programos ir 1 radijo programa – „BBC World Service“ - retransliuojama (žr. 5 lentelę).

5 lentelė. Radijo programos Vilniuje

² Šaltinis: TNS LT.

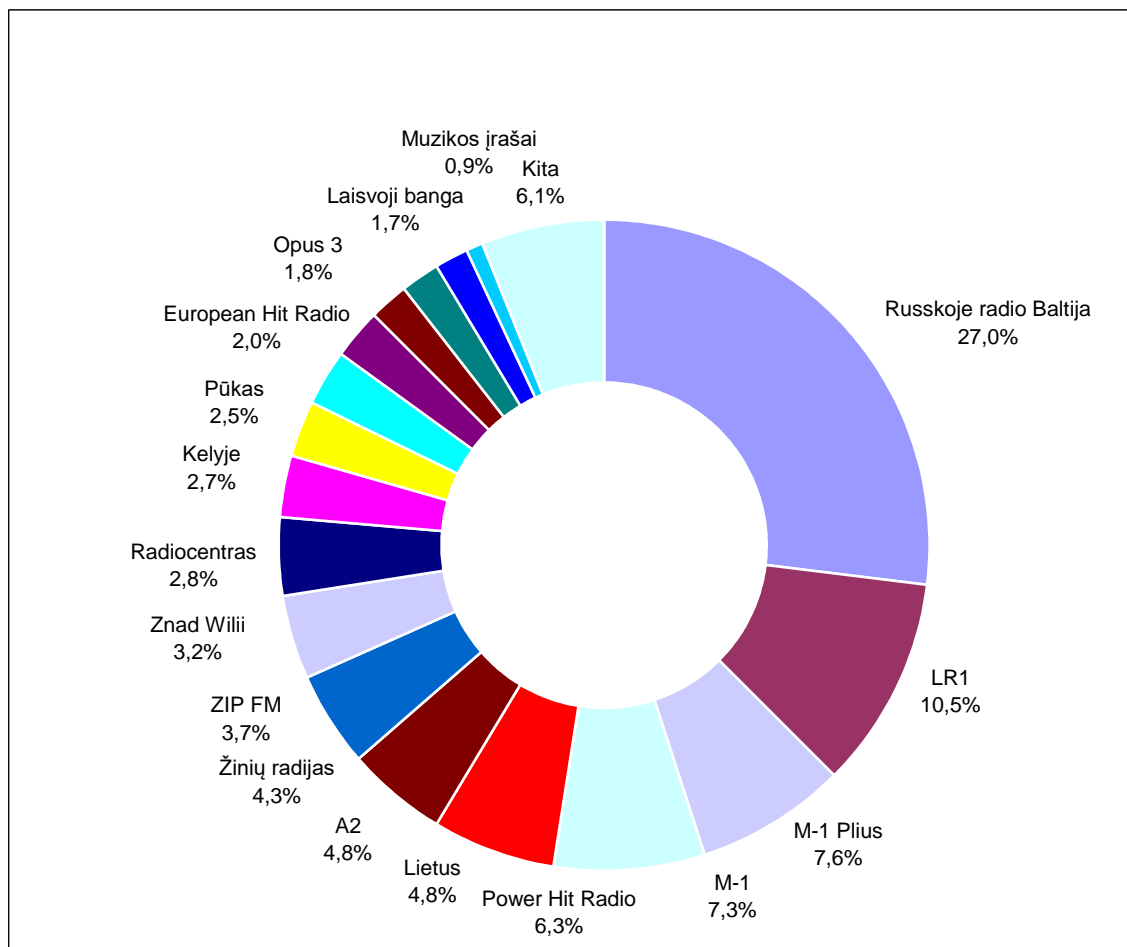
Eil. Nr.	Transliuotojas	Programos pavadinimas	Dažnis
1.	VšĮ „Baltijos bangų radijas”	„Baltijos bangų radijas”	0,612 MHz
2.	UAB „Pūkas”	„Pūkas”	67,25 MHz
3.	VšĮ „Marijos radijas”	„Marijos radijas”	93,1 MHz
4.	Vilniaus Universitetas	Vilniaus Universiteto radijas „Start FM”	94,2 MHz
5.	VšĮ „Užupio vaizdelis” ³	„Užupio radijas”	94,9 MHz
6.	VšĮ Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija	„BBC” (retransliuoja VšĮ Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija)	95,5 MHz
7.	UAB „TELE-3” radijas	„Power Hit Radio”	95,9 MHz
8.	V.Ivanausko IF „Vydas”	„A 2”	96,4 MHz
9.	VšĮ „Garsų harmonija”	„Hot FM”	96,8 MHz
10.	UAB „Žinių radijas”	„Žinių radijas”	97,3 MHz
11.	VšĮ Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija	„Opus 3”	98,3 MHz
12.	Vilniaus Baltupių vidurinė mokykla	„Baltupių radijas”	98,8 MHz
13.	UAB „Proarsa”,	„JAZZ FM”	99,3 MHz
14.	UAB “Radiola”	„Europos Hitų Radijas”	99,7 MHz
15.	UAB „Muzikos topai”	„ZIP FM”	100,1 MHz
16.	UAB „Interbanga”	„Extra FM”	100,5 MHz
17.	UAB „Pūkas”	„Pūkas – 2”	100,9 MHz
18.	UAB „Radiocentras”	„Radiocentras”	101,5 MHz
19.	UAB „Geruda”	„Geras FM”	101,9 MHz
20.	VšĮ Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija	„Lietuvos radijas”	102,6 MHz
21.	UAB radijo stotis „Ultra Vires”	„Lietus”	103,1 MHz
22.	UAB „Znad Wili radijo stotis”	„Znad Willi	103,8 MHz
23.	VšĮ „Kvartolė”	„Relax FM”	104,3 MHz
24.	UAB „Laisvoji banga”	„Laisvoji banga”	104,7 MHz
25.	VšĮ Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija	„Klasika”	105,1 MHz
26.	UAB „Radiocentras”	„Ruskoje Radio Baltija”	105,6 MHz
27.	UAB „M-1”	„M-1” plus	106,2 MHz
28.	UAB „M-1”	„M-1”	106,8 MHz
29.	UAB „Pūkas”	„Pūkas”	107,3 MHz

³ Licencija panaikinta nuo 2009-07-31

30.	UAB „Radijas kelyje”	„Kelyje”	107,7 MHz

Pagal tyrimų bendrovės UAB „TNS LT” atliktą vidutinės radijo auditorijos struktūrą 2009 m. Vilniaus mieste pirmąją poziciją užėmė UAB „Radiocentras” retransliuojama radijo programa „Ruskoje Radio Baltija” – 27 proc., antrą – „Lietuvos radijo“ programa – 10,5 proc., trečią – radijo programa „M-1” – 7,3 proc. (detaliau žr. 4 grafiką).

4 grafikas. Vidutinė radijo auditorijos struktūra Vilniuje 2009 m.⁴

2009 m. Kaune buvo transliuojamos 27 radijo programos (žr. 6 lentelę) ir čia skirtingai nuo Vilniaus pagal vidutinę radijo auditorijos struktūrą pirmavo „Lietuvos radijo” programa – 14,6 proc., antrąją vietą - radijo programa „Pūkas” – 12, 6 proc., trečioji pozicija teko radijo programai „Kelyje” – 10,8 proc. (žr. 5 grafiką).

⁴ Šaltinis: TNS LT.

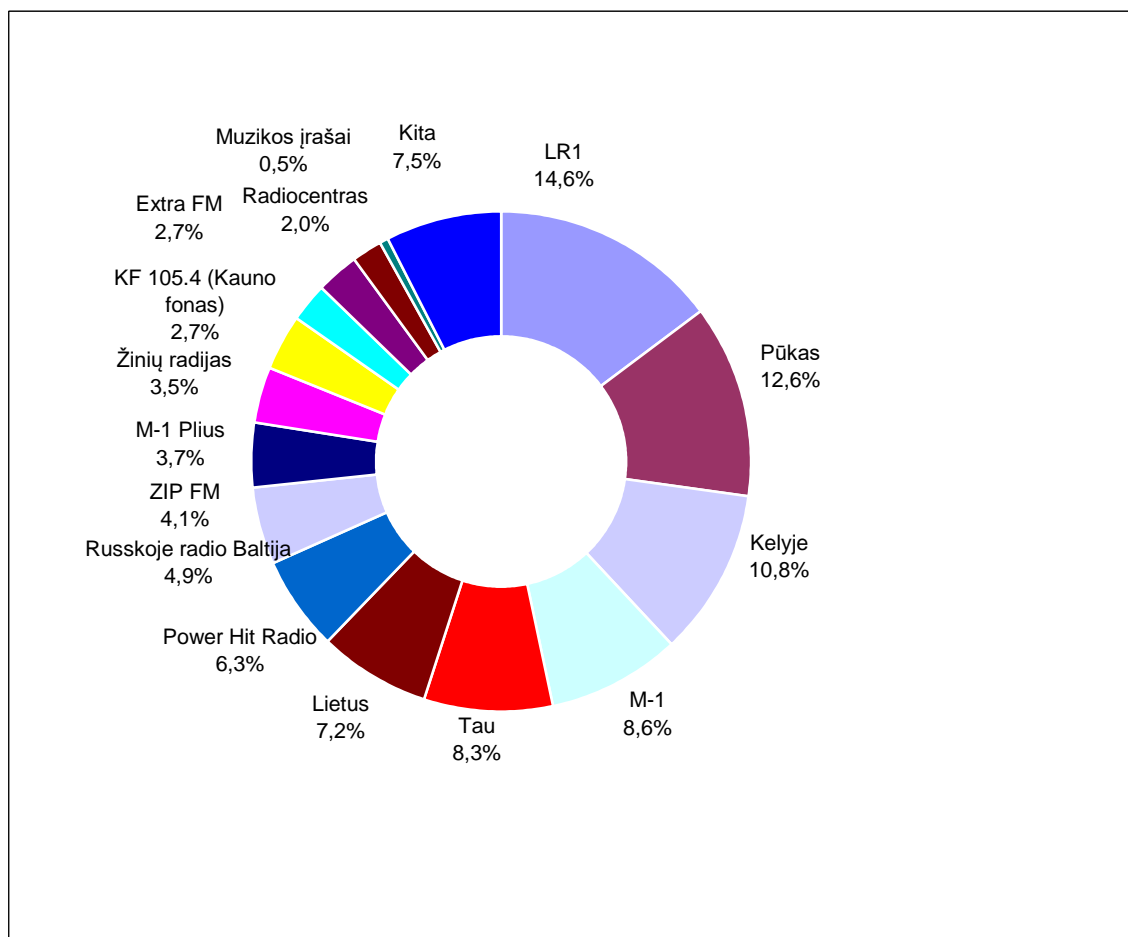
6 lentelė. Radijo programos Kaune

Eil. Nr.	Transliuotojas	Programos pavadinimas	Dažnis
1.	UAB „Tarptautinis Baltijos bangų radijas“	„Tarptautinis Baltijos Bangų Radijas“	1,386 MHz
2.	S.Žilonio personalinė radijo ir televizijos konsultacinė agentūra	„Ratekona“	9,710 MHz
3.	UAB „Pūkas“	„Pūkas“	70,22 MHz
4.	UAB „Geruda“	„Geras FM“	92,0 MHz
5.	UAB „Pūkas“	„Pūkas – 2“	92,4 MHz
6.	Kauno technologijos universitetas	„Gaudeamus“	93,6 MHz
7.	<i>Kauno silpnaregių internatinė mokykla⁵</i>	„Tavo balsas“	94,4 MHz
8.	VšĮ „Marijos radijas“	„Marijos radijas“	95,7 MHz
9.	VšĮ Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija	„Klasika“	96,2 MHz
10.	UAB „Interbanga“	„Extra FM“	97,1 MHz
11.	UAB „M-1“	„M-1 plus“	97,6 MHz
12.	VšĮ Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija	„Opus 3“	98,0 MHz
13.	VšĮ „Kvartolė“	„RELAX FM“	98,5 MHz
14.	VšĮ „Kauno jaunimo ir laisvalaikio centras“	„Studio 7“	99,2 MHz
15.	UAB „Rimtas radijas“	„Ruskoje Radio Baltija“	100,4 MHz
16.	VšĮ Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija	„Lietuvos radijas“	102,1 MHz
17.	UAB „TELE–3“ radijas	„Power Hit Radio“	102,5 MHz
18.	UAB „Artvydas“	„Tau“	102,9 MHz
19.	UAB radijo stotis „Ultra Vires“,	„Lietus“	103,5 MHz
20.	UAB „Muzikos topai“,	„ZIP FM“	104,1 MHz
21.	UAB „Laisvoji banga“	„Laisvoji banga“	104,5 MHz
22.	UAB „Žinių radijas“	„Žinių radijas“	104,9 MHz
23.	UAB „Kauno fonas“	„Hot FM“ (buvo „Kauno fonas“)	105,4 MHz
24.	UAB „Radijas kelyje“	„Kelyje“	105,9 MHz
25.	UAB „M-1“	„M-1“	106,6 MHz
26.	UAB „Radiocentras“	„Radiocentras“	107,1 MHz
27.	UAB „Pūkas“	„Pūkas“	107,6 MHz

5 grafikas. Vidutinė radijo auditorijos struktūra Kaune 2009 m.⁶

⁵ Licencija panaikinta nuo 2010-05-01

⁶ Šaltinis: TNS LT.

Klaipėdoje 2009 m. buvo transliuojamos 23 radijo programos (žr. 7 lentelę), Šiauliuose – 20 radijo programų (žr. 8 lentelę) ir Panevėžyje – 17 radijo programų (žr. 9 lentelę).

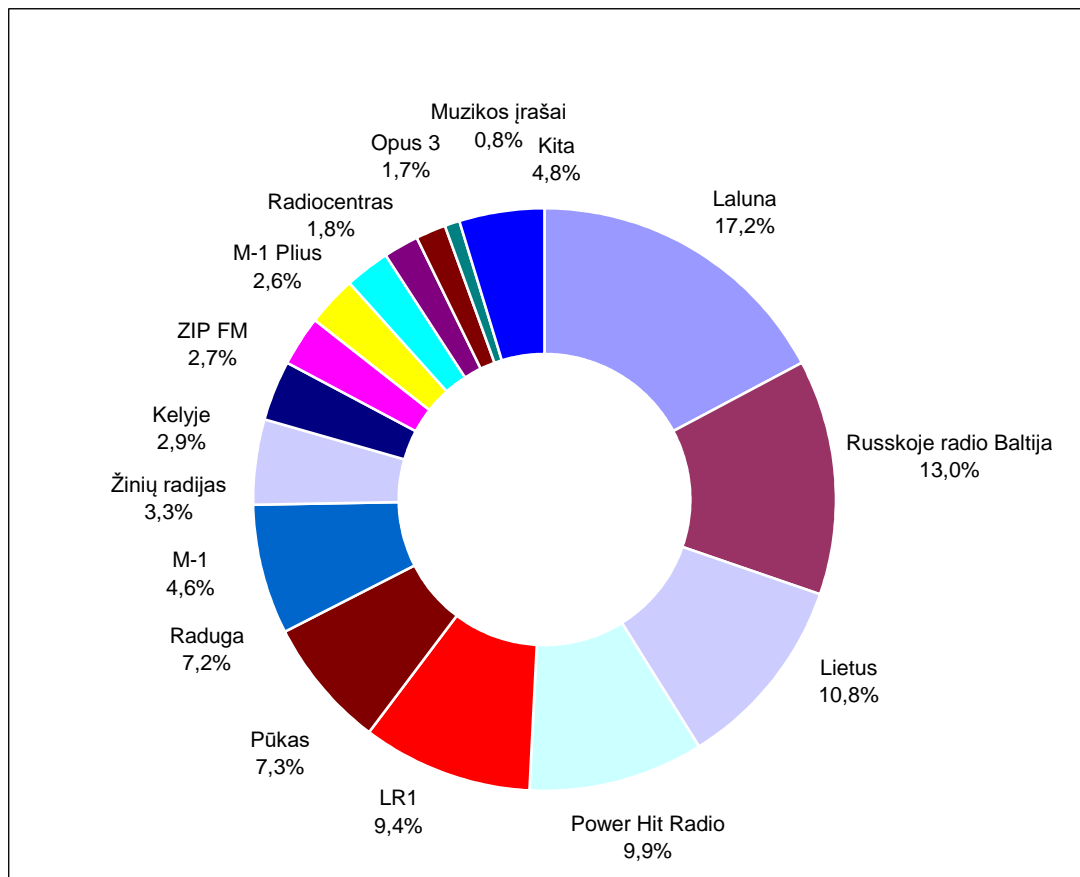
Palyginus vidutinę radijo auditorijos struktūrą matyti, kad kiekviename mieste vis kitos radijo stotys patenka į pirmąjį trejetuką. Klaipėdoje didžiausią vidutinės radijo auditorijos dalį užima radijo programa „Laluna“ – 17,2 proc. (žr. 6 grafika), Šiauliuose – „Lietuvos radijas“ – 19,3 proc. (žr. 7 grafika), Panevėžyje – „Lietus“ – 18,1 proc. (žr. 8 grafika).

7 lentelė. Radijo programos Klaipėdoje

Eil. Nr.	Transliuotojas	Programos pavadinimas	Dažnis
1.	UAB „Pūkas“	„Pūkas – 2“	90,1 MHz
2.	UAB „Rimtas radijas“	„Russkoje Radio Baltija“	90,6 MHz
3.	UAB „Eglės leidykla“	„Radijas 9“	91,4 MHz
4.	VšĮ Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija	„Opus 3“	91,9 MHz
5.	UAB „Muzikos topai“	„ZIP FM“	92,5 MHz
6.	VšĮ „Garsų harmonija“	„Hot FM (buvo Radijo stotis „FM Palanga““	93,3 MHz
7.	VšĮ „Kvartolė“	„RELAX FM“	93,7 MHz
8.	UAB „Radijo stotis Laluna“	„Laluna“	94,9 MHz
9.	UAB „TELE-3“ radijas	„Power Hit Radio“	96,7 MHz
10.	UAB „M-1“	„M-1 plus“	98,3 MHz

11.	UAB „Reklamos gama“ ⁷	„Radijogama“	99,0 MHz
12.	UAB „Radijas kelyje“	„Kelyje“	99,8 MHz
13.	UAB „Interbanga“	„Extra FM“	100,2 MHz
14.	UAB „Lanula“	„Raduga“	100,8 MHz
15.	UAB „Radiocentras“	„Radiocentras“	101,5 MHz
16.	UAB „Žinių radijas“	„Žinių radijas“	102,2 MHz
17.	VšĮ Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija	„LR 1“	102,8 MHz
18.	UAB radijo stotis „Ultra Vires“	„Lietus“	103,7 MHz
19.	UAB „Laisvoji banga“	„Laisvoji banga“	104,1 MHz
20.	VšĮ Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija	„Klasika“	105,3 MHz
21.	VšĮ „Marijos radijas“	„Marijos radijas“	106,0 MHz
22.	UAB „M-1“	„M-1“	106,5 MHz
23.	UAB „Pūkas“	„Pūkas“	107,8 MHz

6 grafikas. Vidutinė radijo auditorijos struktūra Klaipėdoje 2009 m.⁸

8 lentelė. Radijo programos Šiauliuose

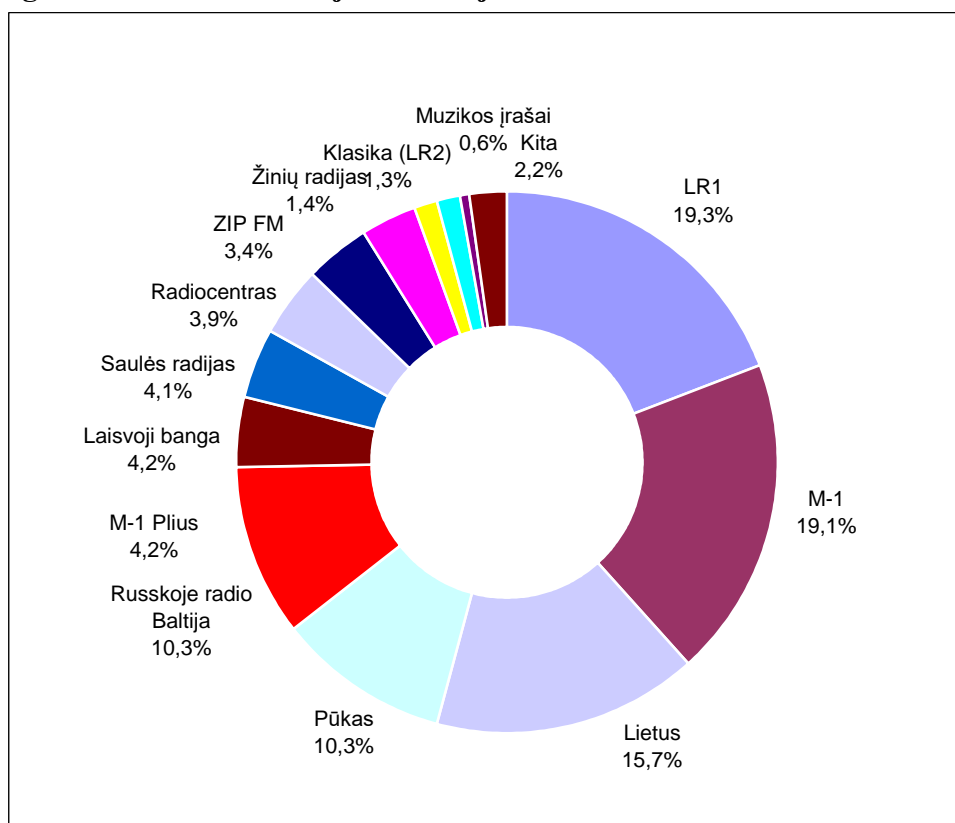
Eil. Nr.	Transliuotojas	Programos pavadinimas	Dažnis
1.	VšĮ Šiaulių universiteto gimnazija	„Nano“	87,8 MHz

⁷ Nuo 2009-04-01 vietoje panaikintos VšĮ „Klaipėdos kultūros ir turizmo projektai“ licencijos

⁸ Šaltinis: TNS LT.

2.	UAB „Muzikos topai”	„ZIP FM”	88,2 MHz
3.	Šiaulių Didždvario gimnazija	„Radijo klubas”	89,7 MHz
4.	LRT	„Opus 3”	90,5 MHz
5.	VšĮ „Marijos radijas”	„Marijos radijas”	91,8 MHz
6.	VšĮ „Kvartolė”	„Relax FM”	92,2 MHz
7.	UAB „Pūkas”	„Pūkas”	95,7 MHz
8.	UAB „Žinių radijas”	„Žinių radijas”	97,0 MHz
9.	UAB „Pūkas”	„Pūkas – 2”	97,4 MHz
10.	UAB „Antroji reklamos atelje”	„Antroji radijo stotis”	97,8 MHz
11.	UAB „Interbanga“	„Extra FM“	98,5 MHz
12.	UAB „M-1”	„M-1 plus”	100,5 MHz
13.	LRT	„Lietuvos radijas“	100,9 MHz
14.	UAB „Radiocentras”	„Radiocentras”	101,7 MHz
15.	UAB „Saulės radijas”	„Saulės radijas”	102,5 MHz
16.	LRT	„Klasika” (LR2)	103,4 MHz
17.	UAB radijo stotis „Ultra Vires”	„Lietus”	103,9 MHz
18.	UAB „Laisvoji banga”	„Laisvoji banga”	104,3 MHz
19.	UAB „Rimtas radijas”	„Ruskoje Radio Baltija”	105,8 MHz
20.	UAB „M-1”	„M-1”	106,3 MHz

7 grafikas. Vidutinė radijo auditorijos struktūra Šiauliuose 2009 m.⁹

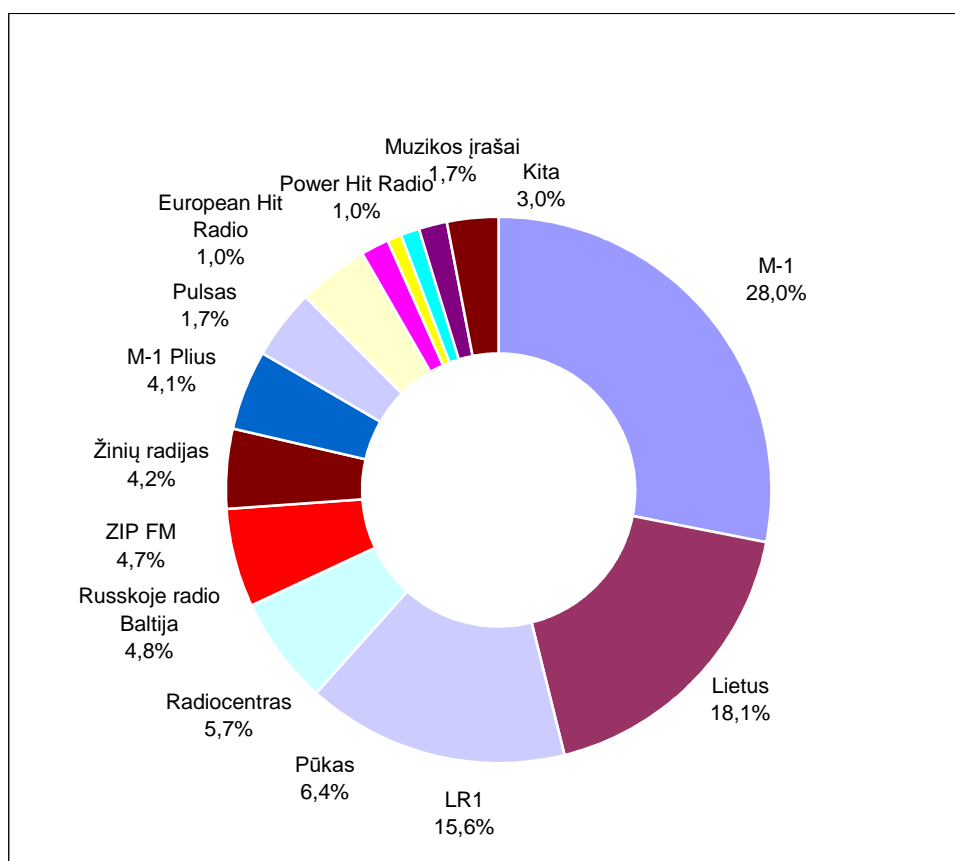
9 lentelė. Radijo programos Panevėžyje

Eil. Nr.	Transliuotojas	Programos pavadinimas	Dažnis
1.	UAB „Pūkas“	„Pūkas 2“	90,8 MHz

⁹ Šaltinis: TNS LT.

2.	UAB „Interbanga“	„Extra FM“	93,2 MHz
3.	VšĮ Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija	„Opus 3“	93,7 MHz
4.	VšĮ „Kvartolė“	„RELAX FM“	94,3 MHz
5.	UAB „Radijo pulsas“	„Pulsas“	96,6 MHz
6.	UAB „Muzikos topai“	„ZIP FM“	99,1 MHz
7.	UAB „M-1“	„M-1 plus“	100,2 MHz
8.	UAB „Radiocentras“	„Radiocentras“	101,4 MHz
9.	UAB „Pūkas“	„Pūkas“	102,3 MHz
10.	UAB radijo stotis „Ultra Vires“	„Lietus“	103,0 MHz
11.	UAB „Rimtas radijas“	„Ruskoje Radio Baltija“	103,7 MHz
12.	UAB „Laisvoji banga“	„Laisvoji banga“	104,8 MHz
13.	VšĮ Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija	„Klasika“	105,3 MHz
14.	UAB „M-1“	„M-1“	106,0 MHz
15.	UAB „Aukštaitijos radijas“	„Aukštaitijos radijas“	106,9 MHz
16.	VšĮ Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija	„Lietuvos radijas“	107,5 MHz
17.	UAB „Žinių radijas“	„Žinių radijas“	107,9 MHz

8 grafikas. Vidutinė radijo auditorijos struktūra Panevėžyje 2009 m.¹⁰

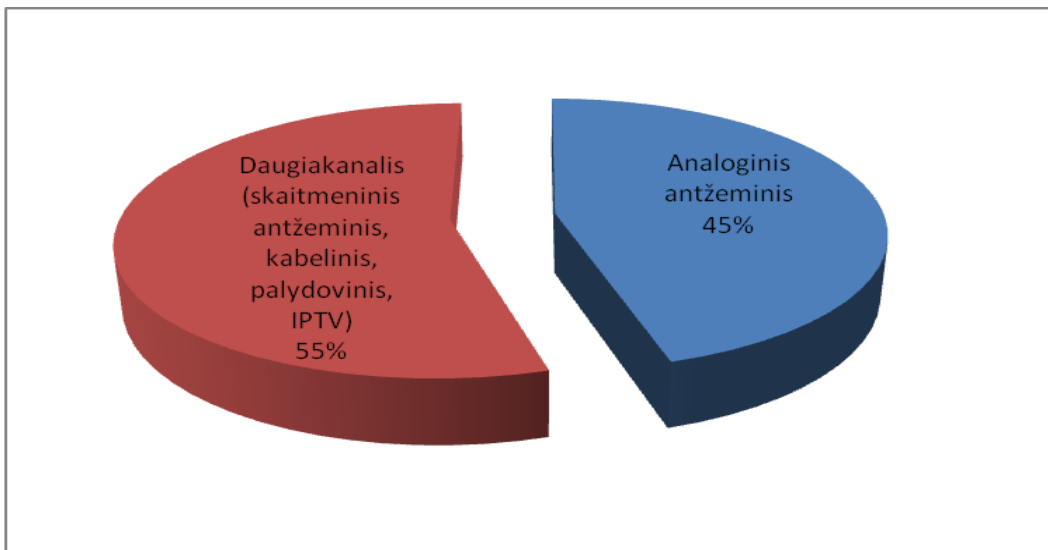
V. TELEVIZIJA LIETUVOJE 2009 METAIS

Lietuvoje televizijos programos transliuojamos visų rūšių elektroninių ryšių tinklais – per antžemines televizijos stotis, kabelinės televizijos tinklais, mikrobangų daugiakanalės televizijos

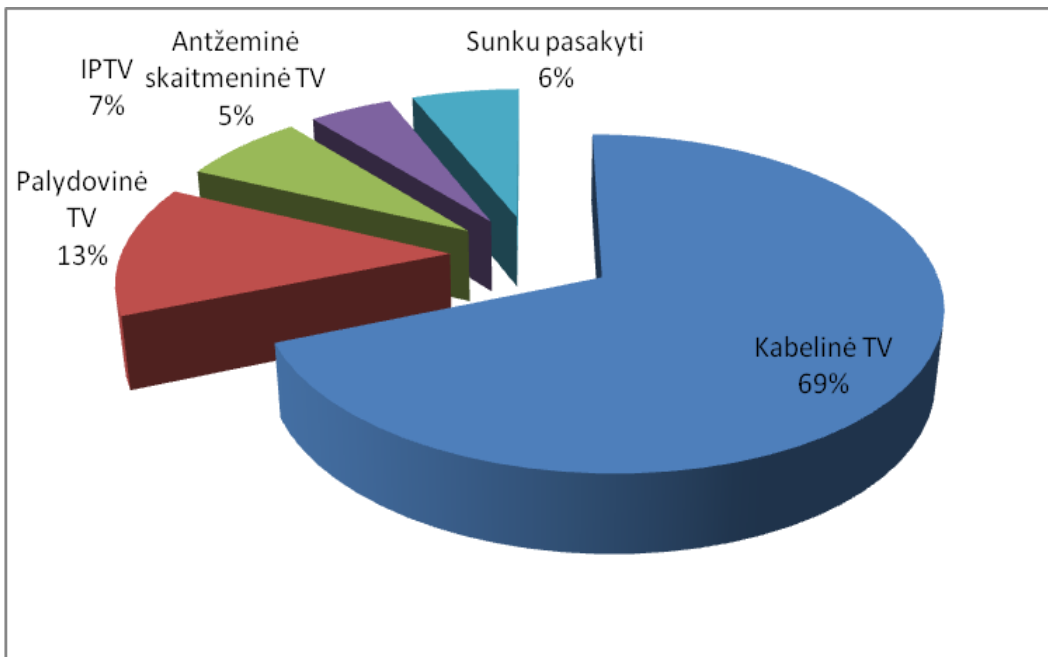
¹⁰ Šaltinis: TNS LT.

tinklais (MDTV), laidiniais ir bevieliais plačiajuosčio ryšio tinklais (IPTV) ir per dirbtinius Žemės palydovus. 2009 m. Lietuvoje buvo apie 1 300 000 namų ūkių, turinčių televizorius; 372 249 namų ūkiai turėjo kabelinę televiziją, 24 372 namų ūkių naudojami mikrobangų daugiakanalės televizijos (MDTV) paslaugomis. Iš pateikto grafiko matyti, kad 2009 m. pagal televizijos signalo priėmimo technologijos būdą Lietuvoje analoginė antžeminė televizija jau nėra vyraujanti, kaip tai buvo dar 2008 metais, kai ji dar žymiai viršijo 50 procentų.

9 grafikas. Televizijos priėmimo būdas pagal technologiją¹¹

Daugiakanalė TV pagal platformą (% nuo namų ūkių, turinčių televizorių)¹²

Atkreiptinas dėmesys, kad šie duomenys atspindi visų metų vidutinius rodiklius. Paskutiniaisiais tyrimo laikotarpiais mikrobangų daugiakanalės televizijos abonentų yra daugiau nei vidutinis metinis rodiklis.

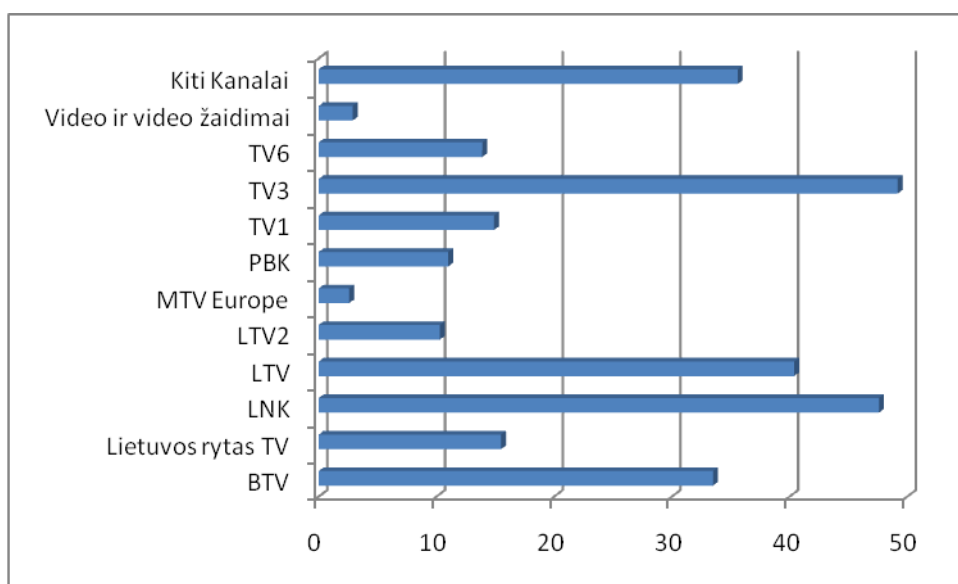
Kitų viešosios nuomonės ir rinkos tyrimo bendrovių jau 2010 metų pradžioje atlikti tyrimai rodo, kad skaitmeninės antžeminės televizijos vartotojų yra apie 10 procentų.

¹¹ Šaltinis: TNS LT.

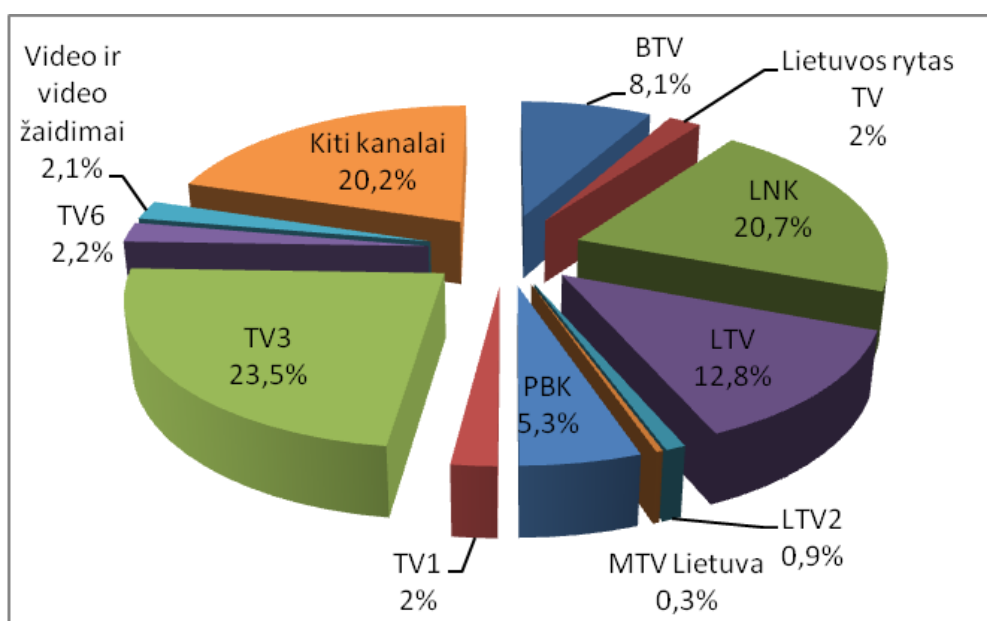
¹² Šaltinis: TNS LT.

2009 m. 28 televizijos transliuotojai transliavo 37 televizijos programas. Ataskaitiniais metais LRTK paskelbė 2 konkursus dėl televizijos programų transliavimo/retransliavimo licencijų išdavimo.

10 grafikas. TV kanalų dienos pasiekiamumas % 2009 m.¹³

11 grafikas: TV kanalų auditorijos struktūra pagal žiūrėtą laiką% 2009 m.¹⁴

2009 m. Lietuvoje buvo 54 retransliuotojai, retransliuojantys televizijos programas kabelinės televizijos tinklais, 4 retransliuotojai - retransliuojantys mikrobangų daugiakanalės televizijos tinklais, 11 retransliuotojų - retransliuojančių laidiniais plačiajuosčio ryšio tinklais

¹³ Šaltinis: TNS LT.

¹⁴ Šaltinis: TNS LT.

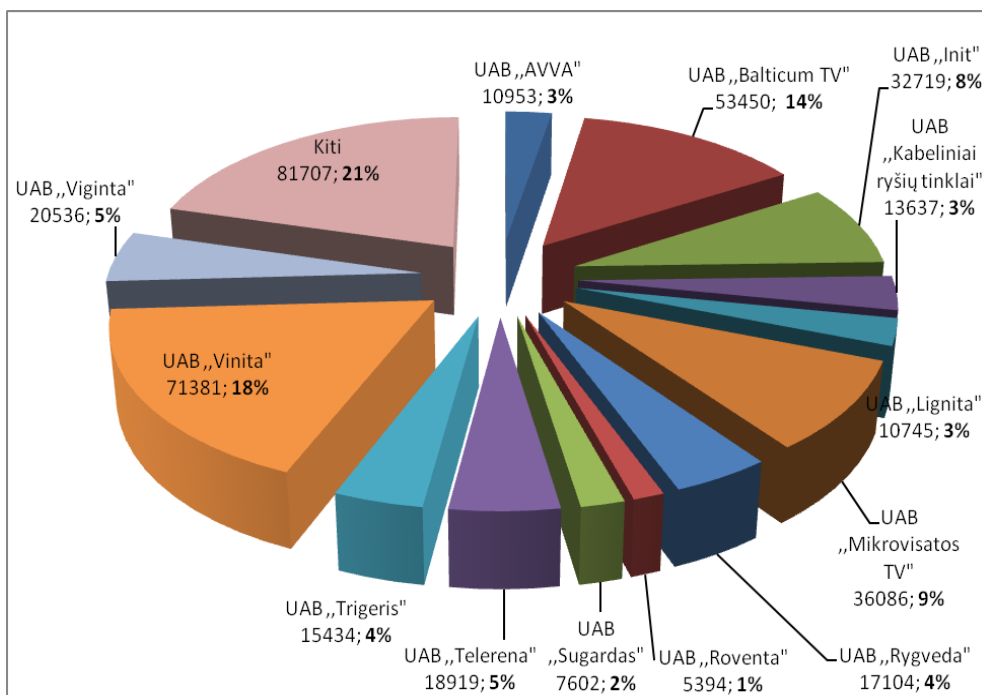
(IPTV) ir du retransliuotojai (UAB „Bitė Lietuva” ir UAB „Omnitel”) - retransliuojantys televizijos programas belaidžiais plačiajuosčio ryšio tinklais.

Analizuojant pokyčius programų retransliavimo rinkoje matyti, kad programų retransliavime kabelinės televizijos tinklais esminių pokyčių nevyksta, ši rinkos dalis iš esmės yra susiformavusi, tačiau plėtra vyksta televizijos programų retransliavimui panaudojant laidinius ir belaidžius plačiajuosčius ryšio tinklus.

Analizuojant kabelinės televizijos abonentų pasiskirstymą Lietuvoje, kurių yra 372 249, akivaizdu, kad televizijos programų retransliavimo rinkoje lyderiauja UAB „Vinita”, užimanti 18 procentus rinkos, po to – UAB „Balticum TV” – 14 proc., trečioje pozicijoje - UAB „Mikrovisata” – 9 proc. rinkos (žr. 12 grafiką).

Lyginant abonentų pasiskirstymą didžiuosiuose Lietuvos miestuose, matyti, kad padėtis yra gana panaši. Vilniuje daugiausia abonentų turi UAB „Vinita” – 53 proc. (žr. 13 grafiką), Kaune - UAB „Mikrovisata” – 52 proc. (žr. 14 grafiką), o Klaipėdoje kabelinės televizijos paslaugas teikianti bendrovė UAB „Balticum TV” užima net 99 procentus visos rinkos (15 grafikas). Šiauliuose daugiausiai abonentų turi UAB „Telerena” – 61 proc. (žr. 16 grafiką), Panevėžyje – UAB „Elekta” - 47 proc. (žr. 17 grafiką).

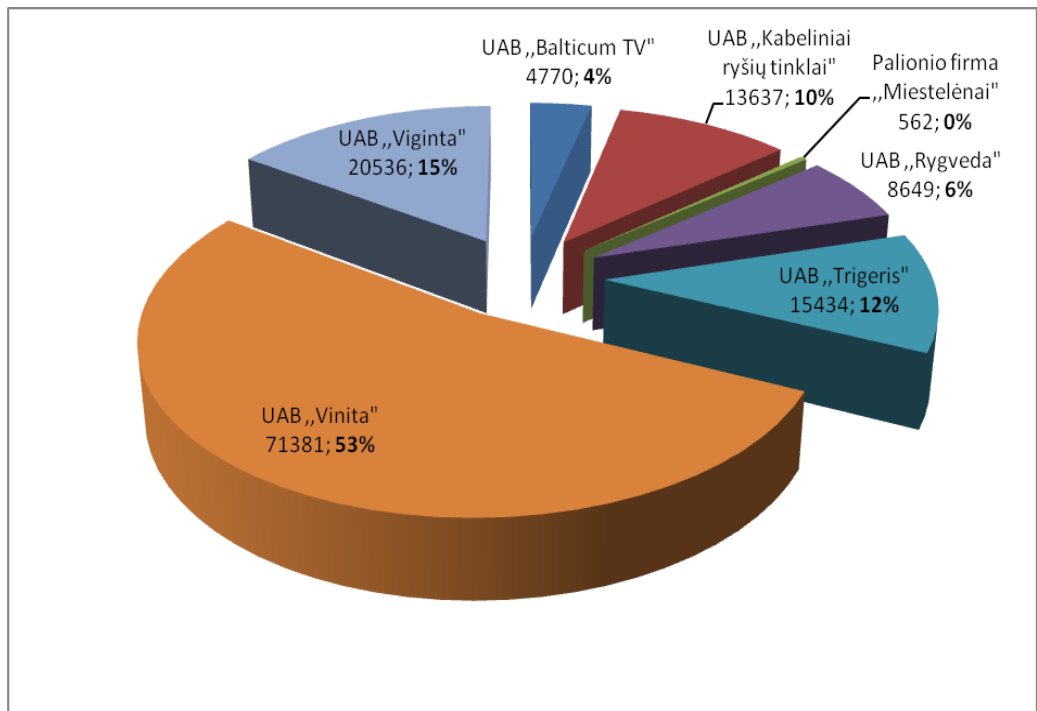
12 grafikas. Kabelinės televizijos abonentų pasiskirstymas pagal įmones Lietuvoje 2009 metais¹⁵

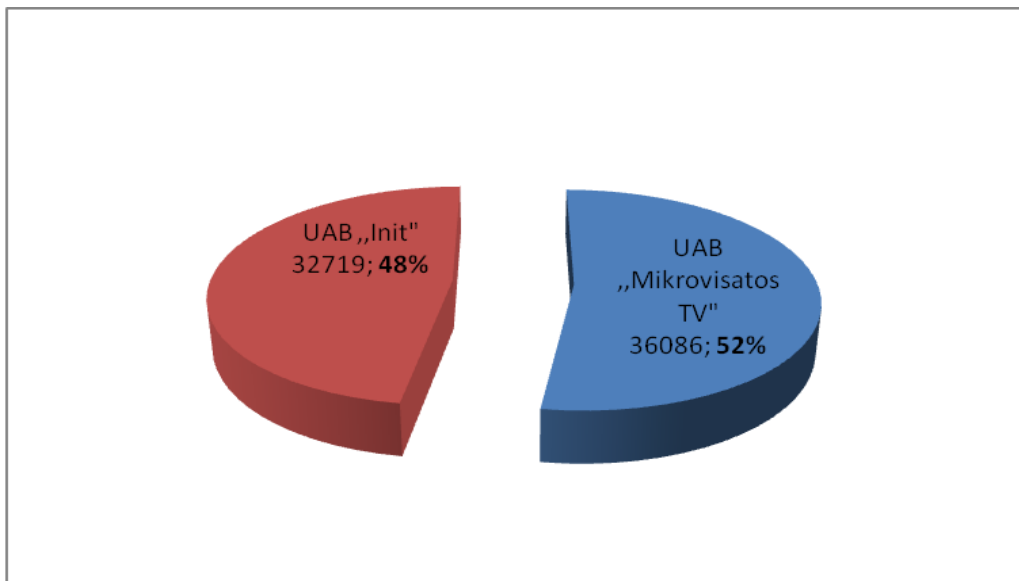
13 grafikas. Kabelinės televizijos abonentų pasiskirstymas pagal įmones Vilniuje 2009 metais¹⁶

¹⁵ Šaltinis: LRTK

¹⁶ Šaltinis: LRTK

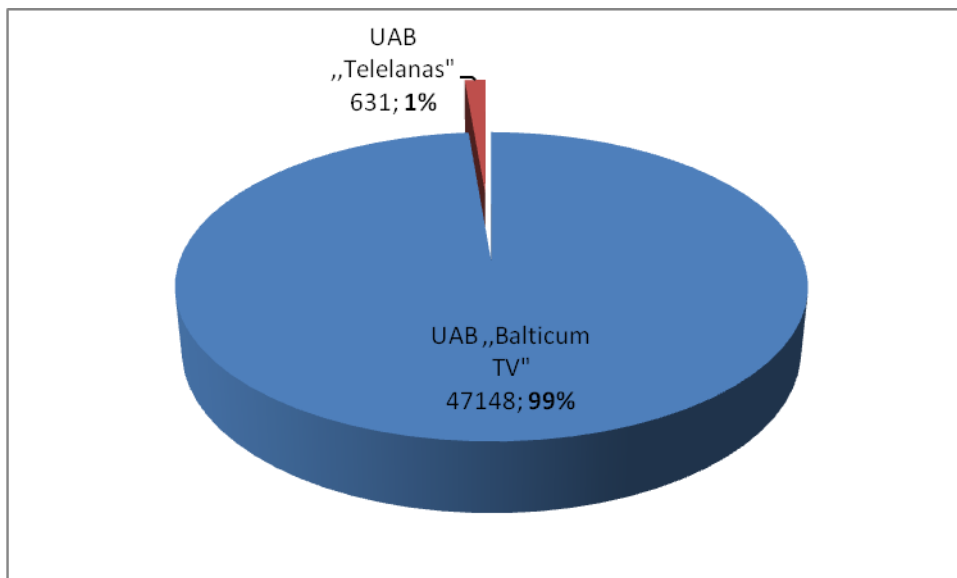

14 grafikas. Kabelinės televizijos abonentų pasiskirstymas pagal įmones Kaune 2009 metais¹⁷

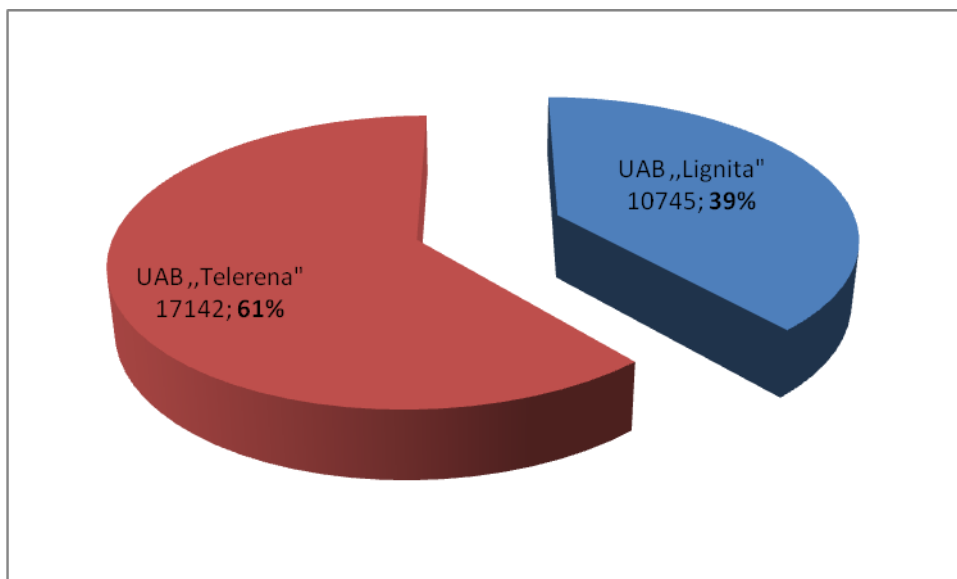

¹⁷ Šaltinis: LRTK

15 grafikas. Kabelinės televizijos abonentių skaičius Klaipėdoje 2009 metais¹⁸

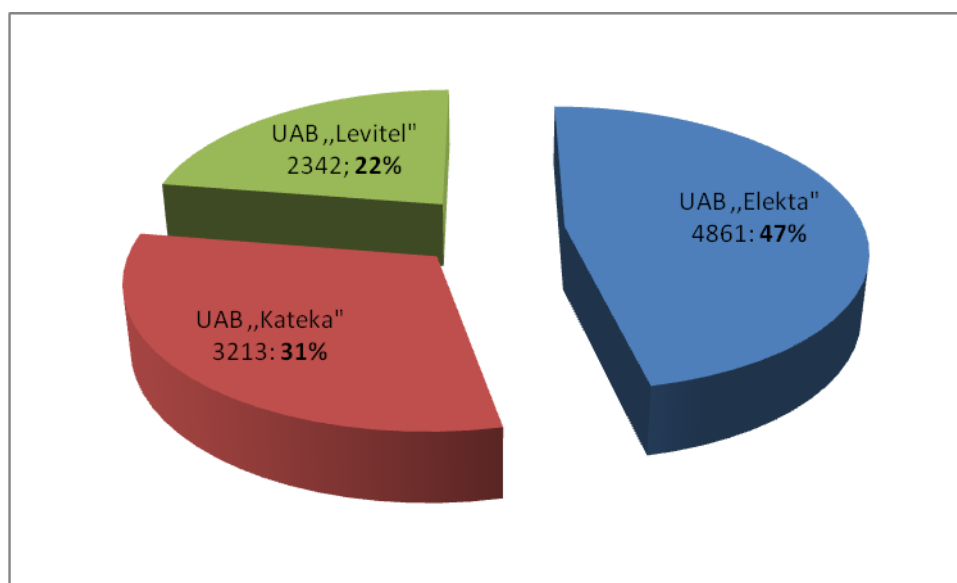
16 grafikas. Kabelinės televizijos abonentių pasiskirstymas pagal įmones Šiauliuose 2009 metais¹⁹

¹⁸ Šaltinis: LRTK

¹⁹ Šaltinis: LRTK

17 grafikas. Kabelinės televizijos abonentų pasiskirstymas pagal įmones Panevėžyje 2009 metais²⁰

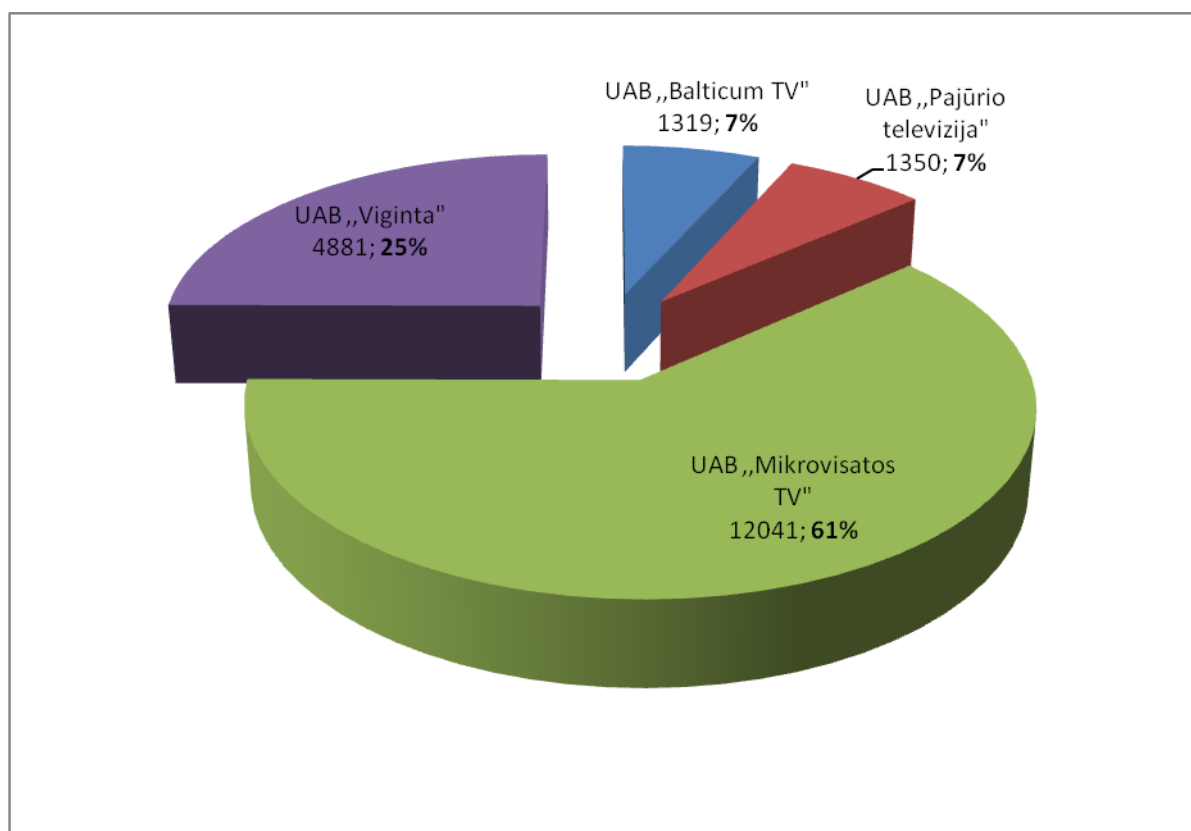
Lietuvoje be kabelinių ir plačiajuosčio ryšio (IPTV) tinklų televizijos paslaugos dar yra teikiamos ir mikrobangų daugiakanalės televizijos tinklais (MDTV). Paprastai šia paslauga žiūrovai naudojasi tose vietovėse, kur nėra išvystytų kabelinės televizijos ar plačiajuosčio ryšio tinklų.

Analoginė mikrobangų daugiakanalė televizija (MDTV) naudoja ribotus radijo dažnių (kanalų) išteklius 2500-2690 MHz radijo dažnių juostoje. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. kovo 27 d. nutarimu Nr. 376 patvirtintoje Radijo dažnių skyrimo radijo ir televizijos programoms transliuoti ir siųsti strategijoje nustatyta, kad nuo 2009 m. ši radijo dažnių juosta MDTV tinklams bus naudojama atsižvelgiant į numatomą judriojo radijo ryšio plėtrą. Siekiant šios dažnių juostos panaudojimą harmonizuoti ES teritorijoje ir panaudoti ją judriojo radijo ryšio plėtrai, po ilgų derybų tarp MDTV tinklų atstovų, LRTK, RRT ir kitų suinteresuotų institucijų buvo pasiektas susitarimas, leidžiantis užtikrinti jau teikiamų MDTV paslaugų apimtį ir netgi jų plėtrą. Šio susitarimo nuostatos, kad analoginiai MDTV tinklai veiks 2500-2690 MHz radijo dažnių juostoje tik iki 2008 m. gruodžio 31 d., o po šio termino iki 2015 m. sausio 1 d. veiks tik 2572-2620 MHz radijo dažnių juostoje skaitmeniniu formatu, užfiksuotos Strateginiame plane.

2009 m. Lietuvoje mikrobangų daugiakanalės televizijos tinklais televizijos programas retransliavo keturi retransliuotojai: UAB „Balticum TV“, UAB „Mikrovisatos TV“, UAB „Pajūrio televizija“ ir UAB „Viginta“. LRTK duomenimis, 2009 m. buvo 19 591 namų ūkiai, kurie naudojami mikrobangų daugiakanale televizija. Tai kiek mažiau nei 2008 metais, kai šia paslauga naudojami 24 372 namų ūkiai.

²⁰ Šaltinis: LRTK

18 grafikas. MDTV abonentų skaičiaus pasiskirstymas Lietuvoje pagal įmones 2009 metais²¹

VI. SKAITMENINĖS TELEVIZIJOS PLĖTRA 2009 M.

Lietuvoje skaitmeninės televizijos paslaugos teikiamos visų rūšių elektroninių ryšių tinklais – per antžeminės televizijos stotis, kabelinės televizijos tinklais, mikrobangų daugiakanalės televizijos tinklais (MDTV), laidiniais ir bevieliais plačiajuosčio ryšio tinklais (IPTV) ir per dirbtinį Žemės palydovą.

Kaip jau minėjome šios ataskaitos įžangoje, 2009 m. LRTK prioritetą teikė ir dėjo visas pastangas, kad skaitmeninė antžeminė televizija Lietuvoje būtų diegiama kuo sparčiau. Televizijos programų transliavimas skaitmeninės antžeminės televizijos nacionalinės aprėpties tinklais Vilniuje buvo pradėtas jau 2006 metais. 2009 m. pabaigoje AB Lietuvos radijo ir televizijos centro I-ojo ir II-ojo skaitmeninės antžeminės televizijos tinklų stotys veikė 25 vietovėse, TEO LT, AB I-ojo tinklo stotys veikė 22 vietovėse, o II-ojo – 6. Lietuvos nacionalinių transliuotojų programas, siunčiamas per I-ąją AB LRTC ir I-ąją TEO LT, AB tinklus, turi galimybę priimti apie 91 proc. gyventojų, o siunčiamas per II-ąją TEO LT, AB - 75 proc. Iš viso per skaitmeninės antžeminės televizijos tinklus apie 75 proc. gyventojų gali priimti 14 nemokamų (nekoduotų) televizijos programų: iš jų - 9 jau buvo transliuojamos per analoginius tinklus ar vietines televizijos stotis, o 3 – naujos, transliuojamos tik skaitmeniniu būdu, 2 – užsienio transliuotojų retransliuojamos programos (žr. 10 lentelę) bei už abonentinį mokestį matyti dar 26 televizijos programos (žr. 11 lentelę).

2009 m. LRTK išdavė 1 retransliavimo licenciją TEO LT, AB, suteikiančią teisę per antžeminės skaitmeninės televizijos stotį Vilniuje retransliuoti 3 raiškiosios televizijos programas.

²¹ Šaltinis: LRTK

10 lentelė. Nemokamos (nekoduotos) televizijos programos, transliuojamos per antžeminės skaitmeninės televizijos tinklus

Eil. Nr.	Licencijos turėtojas	Programos pavadinimas	Veiklos pradžia, nurodyta licencijoje	Siuntėjas, tinklas
Programos, transliuojamos per antžeminės analoginės ir antžeminės skaitmeninės televizijos stotis ir tinklus				
1.	UAB „BALTIJOS TV“	„BTV“	2007-03-09	AB LR TC, I
2.	UAB „L NK“	„L NK“	2007-03-09	AB LR TC, I
3.	UAB „TELE-3“	„TV3“	2007-03-09	AB LR TC, I
4.	UAB „TELE-3“	„TV6“	2007-03-09	AB LR TC, I
5.	UAB „L NK“	„TV1“	2007-03-09	AB LR TC, I
6.	UAB „Lietuvos ryto“ televizija	„Lietuvos rytas.tv“	2008-05-17	TEO LT, AB, I
7.	UAB „Balticum TV“	„Balticum televizija“	2009-01-01	TEO LT, AB, II
8.	VšĮ Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija	„LTV1“	2006-07-01	AB LR TC, I
Programos, transliuojamos tik per antžeminės skaitmeninės televizijos tinklus				
9.	VšĮ Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija	„LTV2“	2006-07-01	AB LR TC, I
10.	UAB „L NK“	„Info TV“	2007-07-01	AB LR TC, I
11.	UAB „L NK“	„LIUKS!“	2007-07-01	AB LR TC, I
12.	UAB „Sporto komunikacijos“	„Sport 1“	2008-09-01	TEO LT, AB, II
Programos, retransliuojamos per antžeminės skaitmeninės televizijos tinklus				
13.	TEO LT, AB	„BBC World“	2006-06-30	AB LR TC, II
14.	TEO LT, AB	„TV Polonia“	2006-06-30	TEO LT, AB, II

11 lentelė. Mokamas televizijos programų paketas, retransliuojamas per antžeminės skaitmeninės televizijos tinklus

Eil. Nr.	Licencijos turėtojas	Programos pavadinimas	Veiklos pradžia, nurodyta licencijoje	Siuntėjas, tinklas
1.	TEO LT, AB	„RTR- Planeta”	2006-06-30	AB LRTC, II
2.	TEO LT, AB	„RTL”	2006-06-30	AB LRTC, II
3.	TEO LT, AB	„RTV I”	2006-06-30	AB LRTC, II
4.	TEO LT, AB	„NBA TV”		AB LRTC, II
5.	TEO LT, AB	„MTV Europe”	2006-06-30	AB LRTC, II
6.	TEO LT, AB	„Balticum Auksinis”	2006-06-30	AB LRTC, II
7.	TEO LT, AB	„Cartoon Network/TCM”	2006-06-30	AB LRTC, II
8.	TEO LT, AB	„CNN International”	2006-06-30	AB LRTC, II
9.	TEO LT, AB	„Ren TV Baltijos versija”	2006-06-30	AB LRTC, II
10.	TEO LT, AB	„Animal Planet”	2006-06-30	TEO LT, AB, I
11.	TEO LT, AB	„National Geographic”	2006-06-30	TEO LT, AB, I
12.	TEO LT, AB	„Discovery Science”	2006-06-30	TEO LT, AB, I
13.	TEO LT, AB	„Discovery World”	2006-06-30	TEO LT, AB, I
14.	TEO LT, AB	„Eurosport”	2006-06-30	TEO LT, AB, I
15.	TEO LT, AB	„Travel Channel/Playboy TV”	2008-05-01	TEO LT, AB, I
16.	TEO LT, AB	„Hallmark Channel”	2008-05-01	TEO LT, AB, I
17.	TEO LT, AB	„Discovery Channel”	2006-06-30	TEO LT, AB, I
18.	TEO LT, AB	„VH 1”	2006-06-30	TEO LT, AB, II
19.	TEO LT, AB	„Euronews”	2006-06-30	TEO LT, AB, II
20.	TEO LT, AB	„Nickelodeon”	2006-06-30	TEO LT, AB, II
21.	TEO LT, AB	„Eurosport 2”	2008-05-01	TEO LT, AB, II
22.	TEO LT, AB	„4 Multimania”	2006-06-30	TEO LT, AB, II
23.	TEO LT, AB	„Fashion TV”	2006-06-30	TEO LT, AB, II
24.	TEO LT, AB	„Discovery Travel and Living”	2006-06-30	TEO LT, AB, II
25.	TEO LT, AB	„BBC Entertainment”	2006-06-30	TEO LT,

				AB, II
26.	TEO LT, AB	SHOWTIME	2010-07-01	AB LRTC, I

Vilniuje taip pat veikia dvi antžeminės skaitmeninės televizijos stotys – 37 televizijos kanalo stotis, per kurią TEO LT, AB pateikia abonementams mokamą 3 raiškiosios televizijos programų paketą (žr. 12 lentelę) ir 53 televizijos kanalo stotis, per kurią UAB „Balticum TV“ pateikia abonementams mokamą 9 televizijos programų paketą (žr. 13 lentelę).

12 lentelė. Mokamas raiškiosios televizijos programų paketas, siunčiamas per 37 televizijos kanalo antžeminę skaitmeninę stotį Vilniuje

Eil. Nr.	Licencijos turėtojas	Programos pavadinimas	Veiklos pradžia nurodyta licencijoje	Pastabos
1.	TEO LT, AB	„Eurosport HD“	2009-10-01	Retransliuojama
2.	TEO LT, AB	„Discovery Channel HD“	2009-10-01	Retransliuojama
3.	TEO LT, AB	„National Geographic Channel HD“	2009-10-01	Retransliuojama

13 lentelė. Mokamas televizijos programų paketas, siunčiamas per 53 televizijos kanalo antžeminę skaitmeninę stotį Vilniuje

Eil. Nr.	Licencijos turėtojas	Programos pavadinimas	Veiklos pradžia nurodyta licencijoje	Pastabos
1.	UAB „Balticum TV“	„Balticum Auksinis“	2004-04-08	Transliuojama
2.	UAB „Balticum TV“	„Viasat Explorer“	2007-07-01	Retransliuojama
3.	UAB „Balticum TV“	„Viasat History“	2005-04-30	Retransliuojama
4.	UAB „Balticum TV“	„TV 1000 East“	2005-04-30	Retransliuojama
5.	UAB „Balticum TV“	„Fox Crime“	2009-03-01	Retransliuojama
6.	UAB „Balticum TV“	„Fox Life“	2009-03-01	Retransliuojama
7.	UAB „Balticum TV“	„Zone Reality“	2009-03-01	Retransliuojama
8.	UAB „Balticum TV“	„National Geographic Wild“	2009-03-01	Retransliuojama
9.	UAB „Balticum TV“	NTV MIR	2010-01-01	Retransliuojama

TEO LT, AB ir UAB „Balticum TV“ savo abonementams pateikia skaitmeninės televizijos priedėlius (angl. set-top box), suteikiančius galimybę antžeminės skaitmeninės televizijos programas priimti su įprastais televizoriais.

LRTK, siekdama užtikrinti skaitmeninės televizijos diegimo sėkmę bei rūpindamasi vietinių televizijų ateitimi, 2009 m. rugsėjo 3 d. surengė susitikimą su vietinių televizijų transliuotojais jų padėčiai aptarti išjungus analoginės televizijos siūstuvus. Juos išjungti ir laipsniškai pereiti prie skaitmeninės televizijos Lietuvoje planuojama 2012-aisiais metais. Susitikime dalyvavo už skaitmeninės televizijos diegimą Lietuvoje atsakingų institucijų -

Lietuvos radijo ir televizijos komisijos ir Ryšių reguliavimo tarnybos - bei televizijos transliuotojų ir TV programų siuntėjų atstovai.

Apsikeitus nuomonėmis, argumentais Regioninių televizijų asociacija pažadėjo parengti ir pateikti atsakingų institucijų svarstymui jų siūlomą projektą dėl vietinių programų siuntimo vienu bendru multipleksu didelėje Lietuvos teritorijoje, tačiau toks projektas iki šiol nėra pateiktas. Siekiant užtikrinti vietinių televizijų veiklos tęstinumą ir įgyvendinant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. rugsėjo 24 d. nutarimu Nr. 969 (Žin., 2008, Nr. 116-4416) patvirtintos Analoginės antžeminės televizijos išjungimo ir skaitmeninės televizijos skatinimo Lietuvoje programos priede nustatyto 3 uždavinio „Užtikrinti sklandų analoginės antžeminės televizijos išjungimą“ 3.1 priemonę „Parengti ir patvirtinti Radijo dažnių skyrimo radijo ir televizijos programoms transliuoti ir siųsti strateginio plano pakeitimo projektą, įtraukiant po analoginės antžeminės televizijos išjungimo atsilaisvinančius, su užsienio valstybėmis suderintus radijo dažnius ir užtikrinant regioninių televizijų veiklos tęstinumą“, 2009 m. pabaigoje parengtas Strateginio plano pakeitimas (priimtas 2010 m. LRTK sprendimu Nr. KS-12 ir RRT direktoriaus įsakymu Nr. 1V-132). Šiuo pakeitimu numatyti skaitmeninės televizijos kanalai vietinėms televizijos programoms siųsti po analoginės televizijos išjungimo.

2009 m. gegužės mėn. dalis antžeminės skaitmeninės televizijos transliuotojų informavo LRTK, jog dėl pasikeitusios nepalankios ekonominės situacijos valstybėje, kai ženkliai sumažėjus reklamos rinkai krito jų pajamos, svarsto galimybes neapibrėžtam laikui nutraukti kelių nemokamų skaitmeninės antžeminės televizijos programų transliavimą.

LRTK šios problemos aptarimui skubiai surengė rinkos dalyvių ir visų suinteresuotų institucijų pasitarimą. Atsižvelgusi į pasitarimo rezultatus ir įvertinusi, jog kelių nemokamų (ne koduotų) televizijos programų transliavimo nutraukimas silpnintų skaitmeninės antžeminės televizijos paketų patrauklumą, diskredituotų pačios platformos reputaciją ir atsirastų sunkumų įgyvendinant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. rugsėjo 24 d. nutarimą Nr. 969, LRTK patenkino UAB „Laisvas ir nepriklausomas kanalas“, UAB „Baltijos TV“ ir UAB „Tele-3“ prašymus ir 2009 m. birželio 10 d. priėmė kompromisinius sprendimus, sudarančius sąlygas transliuotojams laikinai - iki 2010 metų birželio 15 d. („TV1“, „Info TV“, „Liuks!“, „BTV“) ir iki liepos 1 d. („TV6“), sumažinti transliuojamų televizijos programų trukmę.

LRTK manymu, susiklosčius ekonominei situacijai, kai per 2009 m. pirmą pusmetį televizijos transliuotojų pajamos iš reklamos sumažėjo 30%, šiais sprendimais investuotojams, rinkos dalyviams ir vartotojams buvo užtikrintas teisinis tikrumas ir užtikrinta tolimesnė antžeminės skaitmeninės televizijos plėtra.

Pažymėtina, kad nors ir buvo laikinai pakeistos licencijų sąlygos, minėtų skaitmeninės televizijos programų transliavimo laikas nebuvo sutrumpintas.

TEO LT, AB apskundė šiuos LRTK sprendimus teismui, prašydama panaikinti jų galiojimą. 2009 m. lapkričio 30 d. Vilniaus apygardos administracinis teismas, išnagrinėjęs šį TEO LT, AB skundą, nusprendė jį atmesti kaip nepagrįstą. Teismas nustatė, kad Komisijos 2009-06-10 sprendimai Nr. 54, 55, 56, 57, 58 bendrovės TEO LT teisių ir teisėtų interesų nepažeidė.

Įvertinus visas aplinkybes, galima teigti, kad 2009 m. LRTK vykdyta veikla buvo nukreipta skaitmeninės televizijos diegimo skatinimui ir laipsniškam analoginės antžeminės televizijos išjungimui, kuris numatytas 2012 m. spalio 29 d.

2009 m. pabaigoje skaitmeniniu būdu Lietuvoje televizijos programas retransliavo 25 iš 53 kabelinės televizijos retransliuotojų ir 11 retransliuotojų plačiajuosčio ryšio tinklais. Lietuvos gyventojams yra teikiamas VIASAT prekės ženklu žymimas mokamos skaitmeninės palydovinės televizijos programų paketas.

Nuo 2009 m. sausio 1 d. visi MDTV retransliuotojai (UAB „Viginta“ – Vilniuje, UAB „Mikrovisatos TV“ – Kaune, UAB „Balticum TV“ - Šiauliuose ir Panevėžyje, UAB „Pajūrio televizija“ – Klaipėdoje) televizijos programas retransliavo skaitmeniniu būdu.

VII. TRANSLIUOTOJŲ IR RETRANSLIUOTOJŲ AKCIJŲ KAITA 2009 METAIS

Visuomenės informavimo įstatymas nustato, kad jei pardavus ar kitaip perleidus transliavimo ir (ar) retransliavimo licenciją turinčio transliuotojo ar retransliuotojo akcijas (dalis, pajus) keičiasi kontrolinio akcijų paketo savininkas(-ai) arba licencijos turėtojo kontrolė (valdymas) pereina kitam asmeniui(-ims) kitais pagrindais, akcijas (dalis, pajus) ir (ar) kontrolę (valdymą) ketinantys perleisti ir įgyti asmenys privalo gauti LRTK rašytinį sutikimą.

LRTK 2009 m. kaupė ir sistemino informaciją apie transliuotojus, retransliuotojus, jų dalyvius (savininkus), jų pasikeitimus. Ši informacija nuolat viešai skelbiama LRTK interneto svetainėje (www.rtk.lt) lietuvių ir anglų kalbomis.

VIII. AUDIOVIZUALINĖS RINKOS PAJAMŲ DINAMIKA

LRTK kiekvienais metais kartą per ketvirtį viešai skelbia (www.rtk.lt) duomenis apie transliuotojų ir retransliuotojų pajamas, gautas iš transliavimo ir (ar) retransliavimo veiklos.

Pažymėtina, kad 2009 metais transliuotojų ir retransliuotojų pajamos lyginant su 2008 metais žymiai sumažėjo. 2008 - 2009 m. pajamų dinamiką pateikiame lyginamuoju aspektu 14 lentelėje ir 19 grafike.

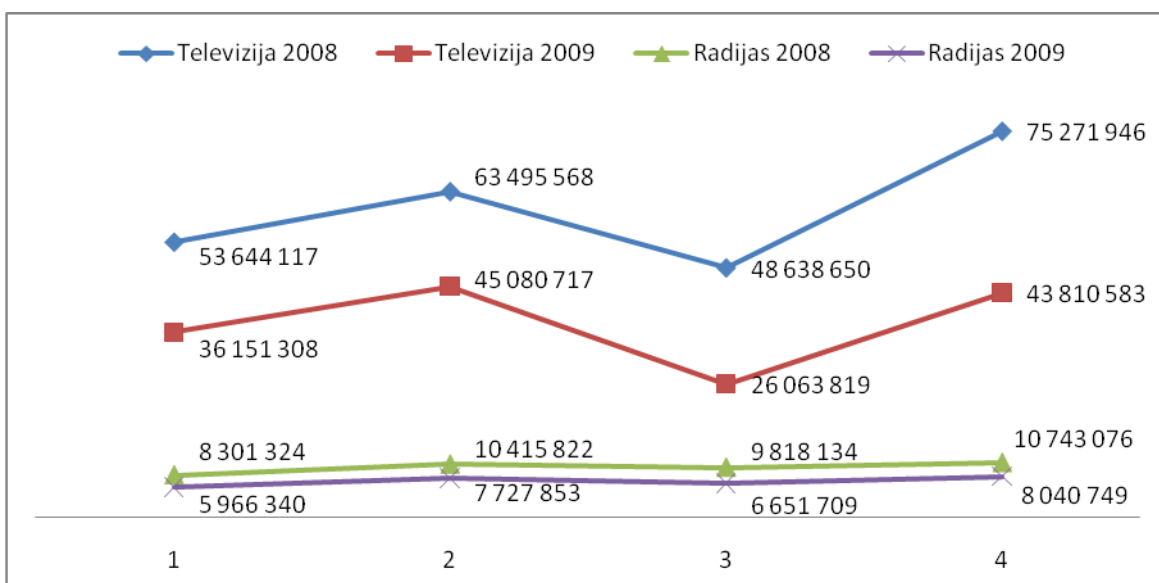
14 lentelė. Transliuotojų ir retransliuotojų pajamos litais 2008/2009 metais*

	2008 m. I ketv.	2008 m. II ketv.	2008 m. III ketv.	2008 m. IV ketv.	2008 m.(iš viso)
Televizija	47 044 114	54 006 277	40 328 538	66 656 713	208 035 672
Radijas	7 352 875	9 165 960	9 004 875	9 419 440	34 943 150
Kabelinė TV	18 288 500	18 780 479	19 134 037	20 384 508	76 587 524
MDTV	1 522 000	1 689 609	1 732 470	1 819 860	6 763 939
Iš viso:	74 207 519	83 642 325	70 199 920	98 280 521	326 330 285

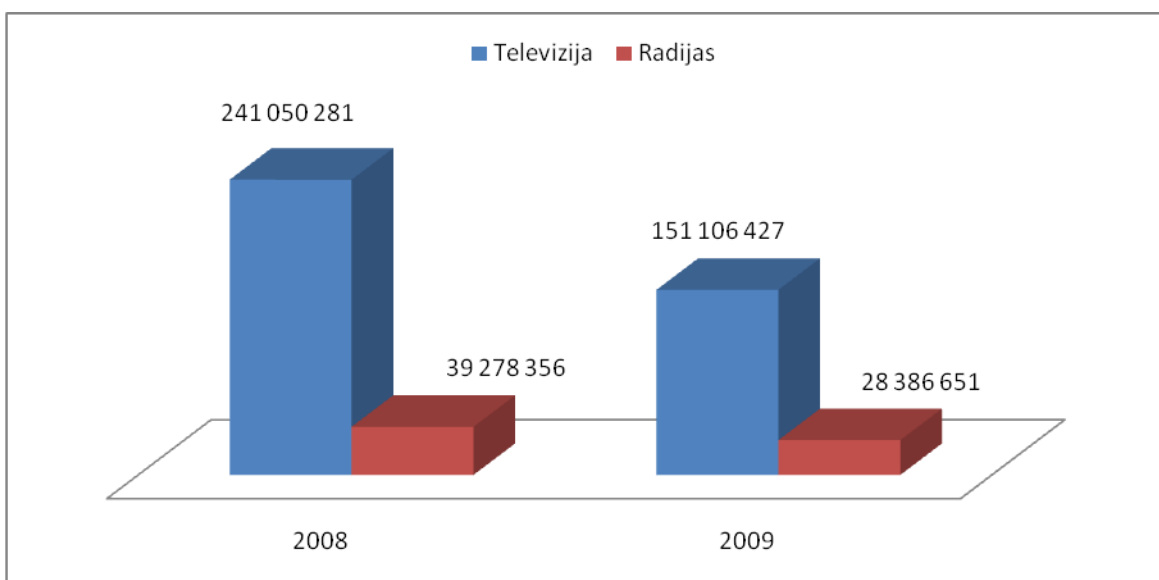
	2009 m. I ketv.	2009 m. II ketv.	2009 m. III ketv.	2009 m. IV ketv.	2009 m.(iš viso)
Televizija	32 280 404	40 189 154	23 534 884	39 947 051	135 951 493
Radijas	5 206 863	6 685 219	5 899 986	7 153 783	24 945 851
Kabelinė TV	22 089 249	23 205 109	22 694 713	23 996 634	91 985 705
MDTV	1 813 636	1 838 508	1 970 318	2 012 786	7 635 248
Iš viso:	61 390 152	71 917 990	54 099 901	73 110 254	260 518 297

* Išskyrus VšĮ Lietuvos nacionalinio radijo ir televizijos ir „Pirmojo Baltijos kanalo“ (PBK) pajamas

19 grafikas. Visų radijo ir televizijos transliuotųjų pajamos 2008 – 2009 metais pagal ketvirčius

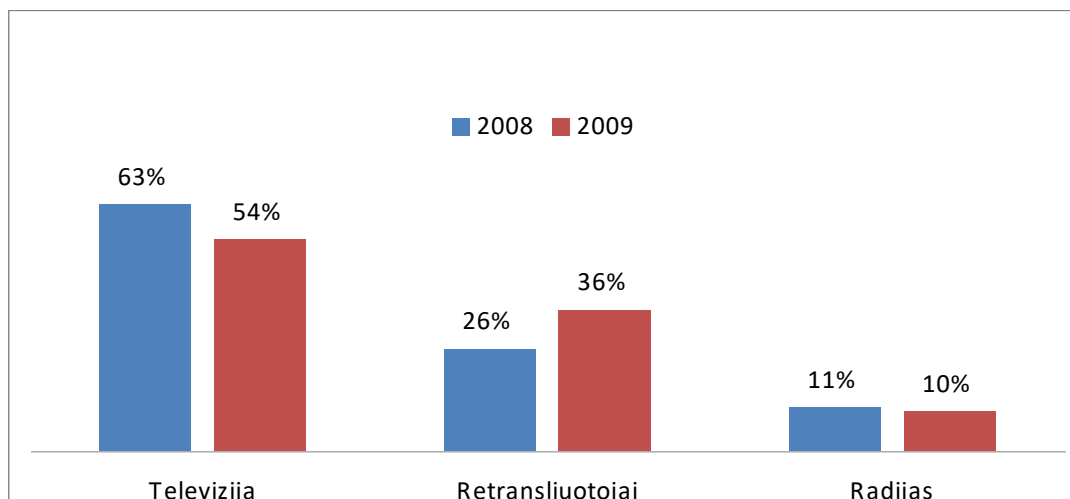

20 grafikas. Visų radijo ir televizijos transliuotojų pajamos 2008 – 2009 metais (mln. LT)

Iš pateiktų duomenų aišku, kad reklamos rinkoje 2009 m., kaip ir 2008 m., pagal gautas pajamas pirmoje vietoje buvo televizija (54 proc.), tačiau jos dalis, palyginus su 2008 metais žymiai sumažėjo, didėjant retransliuotojų pajamų daliai. Tai iliustruoja pateiktas 21 grafikas.

21 grafikas. Komercinių transliuotojų ir retransliuotojų pajamų dalis procentais 2008-2009 metais²²

Tai, kad 2009 metais televizija pagal gaunamas pajamas iš reklamos buvo pirmoje vietoje, patvirtina ir rinkos tyrimų bendrovės UAB „TNS LT“ 2009 m. atliktas visos šalies reklamos rinkos tyrimas pagal atskiras žiniasklaidos sritis. Tačiau 2009 m. šalyje reklamos rinka žiniasklaidos priemonėse krito 39,2 proc. Įskaičiuojant žiniasklaidos kanalų apimtį ir kitas nuolaidas iš viso per praėjusius metus Lietuvoje reklamai žiniasklaidoje išleista 329,6 mln. litų. 2009 m. Lietuvos reklamos rinkos smukimas viršijo pesimistines prognozes, ji nukrito iki 2004 m. pradžios lygio.

Taigi, kaip ir ankstesniais metais, 2009-aisiais didžiausią dalį rinkos pajamų sudarė reklama televizijoje - 44,0 proc. Lyginant su 2008 m., pernai reklamai skirtos lėšos mažėjo visuose žiniasklaidos kanaluose. Žurnaluose reklamos pajamos krito 48,6 proc., laikraščiuose – 46,7 proc., televizijoje 37,2 proc., lauko reklamos rinkoje (įvertinus ir lauko vaizdo bei reklamą ant degalinių pylimosi pistoletų apimtį) – 36,1 proc., radijuje 28,2 proc., interneto reklamos rinkoje – 33,3 proc., kine – 8,3 proc. Per 2009-uosius metus vienam gyventojui tenkantis reklamos žiniasklaidoje pinigų kiekis krito nuo 161,25 iki 98,39 litų.

Šalies reklamos rinkos tyrimą „TNS LT“ atliko pagal savo 2009 m. reklamos monitoringo duomenis, bendradarbiaudama kartu su Lietuvos radijo ir televizijos komisija, žiniasklaidos planavimo agentūromis, šalies komercinėmis televizijomis, Lietuvos nacionaliniu radiju ir televizija, didžiausiais interneto paslaugų teikėjais, kino, lauko ir vidaus reklamos davėjais.

15 lentelė. Realios žiniasklaidos kanalų reklamos pajamos²³

Kanalas	2008 mln. Lt	2009 mln. Lt	Pokytis 2009/2008	Dalis
TV	231	145	-37,2%	44,0%
LAIKRAŠČIAI	135	72	-46,7%	21,8%
ŽURNALAI	70	36	-48,6%	10,9%
RADIJAS	39	28	-28,2%	8,5%
LAUKO REKLAMA*	36	23	-36,1%	7,0%
INTERNETAS	30	20	-33,3%	6,1%
KINAS	1,2	1,1	-8,3%	0,3%
VIDAUS REKLAMA**	N/A	4,5		1,4%
Iš viso	542,2	329,6	-39,2%	100,0%

BTL (netradicinės reklamos priemonės) – 3,5 mln. Lt

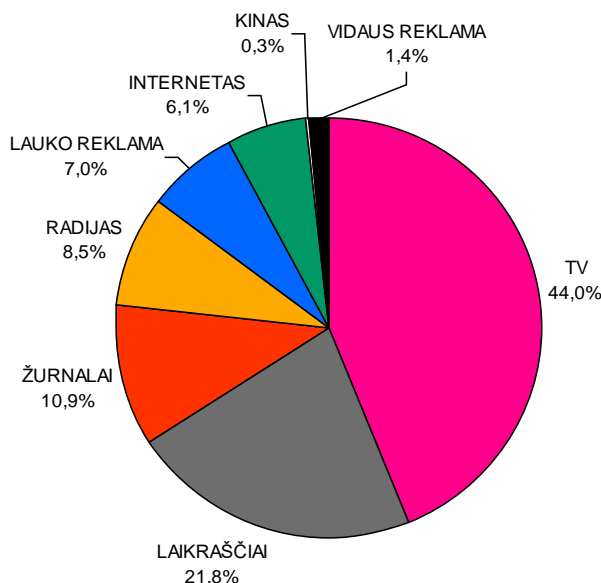
* įskaitant ir lauko vaizdo reklamą ir „Fillboard“ (reklamą ant degalinių degalų pylimo pistoletų) reklamą

** vidaus-TV reklama - ekranai prekybos centruose ir degalinėse

²² Šaltinis: LRTK

²³ Šaltinis: TNS LT.

Pajamų dalis pagal žiniasklaidos kanalus 2009 m.²⁴

IX. VARTOTOJŲ SKUNDŲ NAGRINĖJIMAS

Kaip ir kiekvienais metais, 2009-aisiais LRTK nagrinėjo televizijos žiūrovų ir radijo klausytojų skundus, prašymus, konsultavo juos žodžiu ir raštu bei teikė įvairią informaciją.

2009 m. LRTK gavo 38 skundus. Daugiausia skundų, prašymų pakonsultuoti, išspręsti kilusias problemas pateikta paštu bei elektroniniu paštu.

Iš viso LRTK, susirašinėdama su kitomis institucijomis, transliuotojais, privačiais asmenimis ir kt. įvairiais klausimais, 2009 m. išsiuntė 533, gavo – 1216 raštus.

2009 m. iš LRTK gautų skundų vyravo žiūrovų skundai dėl laidų, kuriose, žiūrovų nuomone, pateikiama infromacija, kuri daro žalą nepilnamečių vystymuisi: rodoma netinkamu laiku, žiaurių vaizdų ir pan. Tokius skundus LRTK tiria pati arba, jeigu reikia, dėl paskelbtos informacijos įvertinimo kreipiasi į Žurnalistų etikos inspektorius, kad prie jo veikianti ekspertų grupė nustatytų, ar informacija yra priskirtina neigiamą poveikį nepilnamečių vystymuisi darančios informacijos kategorijai.

Nemažai skundų buvo gauta ir dėl reklamos transliavimo pažeidimų: per dažnų reklamos tarpų, per didelio jos kiekio, garso, dėl paslėptos reklamos ir kt. Tokiais atvejais buvo atliekamas skunde išdėstytų aplinkybių tyrimas ir nurodytoms aplinkybėms pasitvirtinus, buvo taikomos atitinkamos atsakomybės priemonės.

LRTK taip pat gavo skundų ir prašymų, susijusių su vartotojų ir transliuotojų, retransliuotojų santykiais: sutarčių sąlygų nesilaikymo, retransliuojamų programų pakeitimo, pakitusio mokesčio ir kt. Šie skundai daugiausia buvo susiję su galimais vartotojų teisių pažeidimais. Nemažai tokio pobūdžio skundų buvo gauta dėl abonentinų televizijų - kabelinių TV, MDTV, skaitmeninės TV paslaugų teikėjų - sutarčių sąlygų nesilaikymo; dėl televizijos žaidimuose/loterijose pažeidžiamų vartotojų interesų ir kt.

Spręsdama sudėtingesnius skundus, LRTK 2009 m. bendradarbiavo ir su kitomis institucijomis:

Žurnalistų etikos inspektorius tarnyba: dėl nustatymo, ar informacija priskirtina neigiamą poveikį nepilnamečiams darančios informacijos kategorijai.

²⁴ Šaltinis: TNS LT.

Valstybine vartotojų teisių apsaugos tarnyba: tiriant skundus dėl sutarčių sąlygų nesilaikymo, dėl paslėptos reklamos.

Ryšių reguliavimo tarnyba: dėl skundų, susijusių su prasta transliuojamų ar retransliuojamų programų kokybe, blogos garso kokybės ir pan.

Valstybine vaistų kontrolės tarnyba: dėl skundų, susijusių su vaistinių preparatų reklama TV laidoje.

LATGA-A: dėl skundų dėl autorinio atlyginimo mokėjimo.

X. TARPINSTITUCINIS BENDRADARBIAVIMAS

2009 m. LR TK tęsė sėkmingą bendradarbiavimą su kitomis institucijomis, kas leido pasiekti geresnių rezultatų reguliuojant rinką bei pasidalinti patirtimi sprendžiant aktualius klausimus.

Kasdieninėje savo veikloje bei rengdama teisės aktų projektus 2009 m. Lietuvos radijo ir televizijos komisija įvairiais klausimais toliau bendradarbiavo su šiomis institucijomis ir organizacijomis:

- Seimo Informacinės visuomenės plėtros, Švietimo, mokslo ir kultūros komitetais
- Kultūros ministerija
- Susisiekimo ministerija
- Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnyba
- Žurnalistų ir leidėjų etikos komisija
- Valstybine vartotojų teisių apsaugos taryba
- Valstybine vaistų kontrolės tarnyba
- Ryšių reguliavimo tarnyba
- Vaiko teisių apsaugos kontroliere
- Lietuvos gretutinių teisių asociacija (AGATA)
- Lietuvos autorių teisių gynimo asociacijos agentūra (LATGA-A):
- Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondu
- Vyriausiąją rinkimų komisija
- VU Žurnalistikos institutu
- TNS LT (buvusia TNS Gallup rinkos tyrimo kompanija)
- Komunikacijų agentūrų asociacija (KOMA-A)
- Lietuvos reklamos biuru

Sprendžiant įvairius audiovizualinės rinkos klausimus nuolat bendravome ir su transliuotojais bei retransliuotojais bei juos vienijančiomis organizacijomis: Lietuvos kabelinės televizijos asociacija (LKTA), Lietuvos telekomunikacijų operatorių asociacija (LTOA), Lietuvos radijo ir televizijos asociacija (LRTA), Regioninių televizijų asociacija.

XI. TARPTAUTINĖ VEIKLA

I. Atstovavimas Europos Tarybos Nuolatiniam komitete ir Europos komisijos darbo grupėje

2009 m. LRTK atstovai toliau tęsė dalyvavimą Europos Tarybos Konvencijos dėl televizijos be sienų Nuolatinio komiteto bei Europos Komisijos darbo grupės ir kontaktinio komiteto posėdžiuose, kurių pagrindinis akcentas buvo Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyvos pataisos ir jų perkėlimas į audiovizualinę sritį reguliuojančius valstybių narių įstatymus.

Europos Tarybos Nuolatinis komitetas dėl konvencijos “Televizija be sienų”

Dviejuose Konvencijos dėl televizijos be sienų Nuolatinio komiteto posėdžiuose buvo baigtas Konvencijos redagavimo darbas, priimtas antrasis Konvencijos protokolas ir jo aiškinimasis dokumentas bei buvo pritarta Nuolatinio komiteto ataskaitos ET Ministrų komitetui pateikimui.

Europos Komisijos Audiovizualinė darbo grupė

Europos Komisijos Audiovizualinės darbo grupės posėdyje lapkričio mėn. buvo aptariamoms Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę problemoms, ypač didelį dėmesį skiriant nepriklausomų reguliuojančių institucijų tarpusavio bendradarbiavimo ir bendradarbiavimui su Europos Komisija klausimams, įgyvendinant nuostatas dėl transliuotojų jurisdikcijos nustatymo, reikalavimų reklamai ir rėmimui, prekių rodymui ir kt.

2009 m. sausio mėn. Saarbrükene vyko Europos Komisijos organizuotas Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę seminaras, kuriame buvo svarstomos direktyvos praktinio įgyvendinimo detalės.

II. Darbas Europos reguliuojančių institucijų platformos veikloje

LRTK kaip ir anksčiau yra aktyvi Europos reguliuojančių institucijų platformos (EPRA), kuri vienija 51 audiovizualinį sektorių reguliuojančių institucijų, narė. Per praėjusius metus, kaip visada, įvyko du jos susitikimai Taline ir Drezdene. EPRA susitikimai yra ypač naudingi tuo, kad jų metu galima praktiškai susipažinti su analogiškais problemomis, egzistuojančiomis kitose valstybėse, išgirsti jų sprendimo būdus arba klaidas jas sprendžiant, pasimokyti iš jų bei gauti informacijos ir pasikeisti ja su kolegomis.

III. Bendradarbiavimas su kitų valstybių reguliuojančiomis institucijomis

Pagal 2005 m. balandžio mėnesį pasirašytą trišalę bendradarbiavimo sutartį transliavimo reguliavimo srityje su Latvijos ir Estijos transliuotojų tarybomis bei Estijos kultūros ministerija, paprastai 3 kartus per metus vyksta Baltijos valstybių reguliuotojų susitikimai kiekvienoje šią sutartį pasirašiusioje šalyje paeiliui. Deja, dėl nepalankios finansinės padėties minėtose reguliuojančiose institucijose 2009 m. neįvyko nė vienas susitikimas, tačiau dėl daugybės Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyvos iškeltų iššūkių labai pagyvėjo tarpusavio diskusijos elektroniniu paštu.

Siekdami plėsti tarptautinius ryšius ir remdamiesi Ukrainos ir Lietuvos vyriausybių 1993 m. pasirašyta bendradarbiavimo sutartimi švietimo, mokslo ir kultūros srityse bei suprasdami, kokią didelę įtaką turi radijas ir televizija kultūros raidai ir plėtrai abiejose šalyse, parengėme bendradarbiavimo sutartį su Ukrainos Nacionaline radijo ir televizijos transliavimo taryba. Pagal šią sutartį abi šalys įsipareigojo keistis informacija ir patirtimi, tyrimų radijo ir televizijos srityje rezultatais bei rinkos tendencijomis, atsižvelgiant į galimybes tobulinti šios srities veiklos reguliavimą. Deja, dėl pokyčių Ukrainos valstybinėse institucijose sutartis nebuvo pasirašyta, nors bendradarbiavimas nėra nutrūkęs.

Buvo plėtojamas bendradarbiavimas su Gruzijos nacionaline telekomunikacijų komisija, pradėtas dar 2007 metų pabaigoje, kai Gruzijos institucijas Europos Sąjungos misijos sudėtyje audiovizualiniais klausimais konsultavo LRTK administracijos direktorius Nerijus Maliukevičius. Jis taip pat dalyvavo tarptautinėje konferencijoje Tbilisyje „Gruzija – Europos Sąjunga“, į kurią buvo pakviestas pasidalinti Lietuvos patirtimi plėtojant savireguliaciją audiovizualiniame sektoriuje ir praktika, užtikrinant transliuotojų ir retransliuotojų savininkų skelbimą visuomenei.

Savo ruožtu LRTK lankėsi Gruzijos nacionalinės telekomunikacijų komisijos pirmininkas Irakli Chikovani, kuris domėjosi radijo ir televizijos rinkos reguliavimu Lietuvoje, naujosiomis technologijomis retransliuojamų programų licencijavimu.

Svečių ypač domino skaitmeninės antžeminės televizijos diegimas ir plėtra Lietuvoje, šia platforma transliuojamos programos, kadangi Gruzijoje tik planuojama pradėti skaitmeninės antžeminės televizijos diegimą.

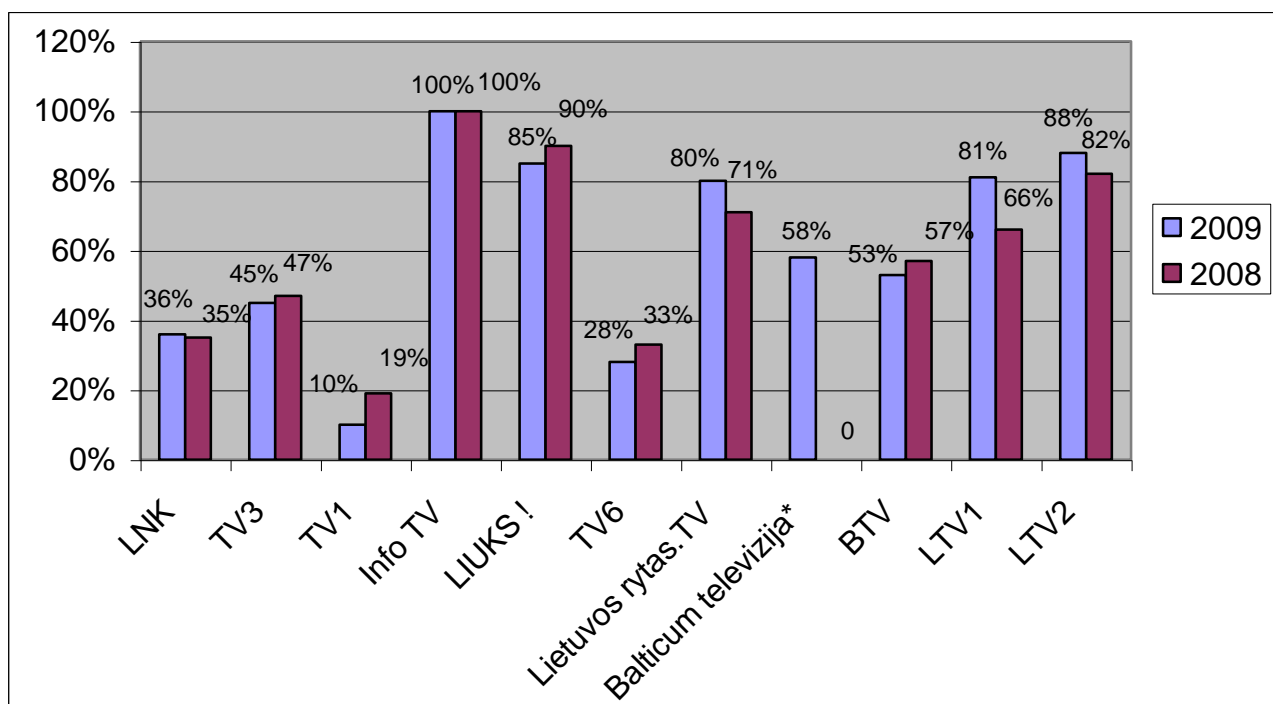
IV. Elektroniniai forumai

LRTK didelį dėmesį skiria tarptautiniam bendradarbiavimui, kas palengvina apsisveitimą nuomonėmis bei informacija, skatina reguliavimo tobulinimą. LRTK dalyvauja elektroniniame EPRA forume ir nuolatos teikia išsamią informaciją įvairiausiems klausimais kitų šalių analogiškomis institucijoms, atsako į nepriklausomų ekspertų, dirbančių Europos Komisijai, klausimynus, įvairių šalių žiniasklaidos institutams, pati teiraujasi patarimų stengdamasi priimti tinkamiausius sprendimus.

XII. EUROPOS AUDIOVIZUALINIAI KŪRINIAI

Visuomenės informavimo įstatymas įpareigoja LRTK kontroliuoti, kaip transliuotojai laikosi šio įstatymo (taip pat ir konvencijos „Televizija be sienų“ bei „Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų“ direktyvos) nuostatų dėl Europos kūrinių ir nepriklausomų kūrėjų sukurtų kūrinių masto transliuojamose programose, t. y. pagal įstatymą yra numatyta, kad, kai tai įmanoma, transliuotojai daugiau nei pusę programos laiko, kuris lieka atėmus laiką, skirtą žinių, sporto, žaidimų, reklamos laidoms, telemeksto paslaugoms ir teleparduotuvei, turi skirti Europos kūriniams (žr. 22 grafiką).

22 grafikas. Europos kūrinių televizijos programose 2008 - 2009 m.²⁵

* „Balticum televizija“ 2008 m. duomenys dar nebuvo fiksuoti.

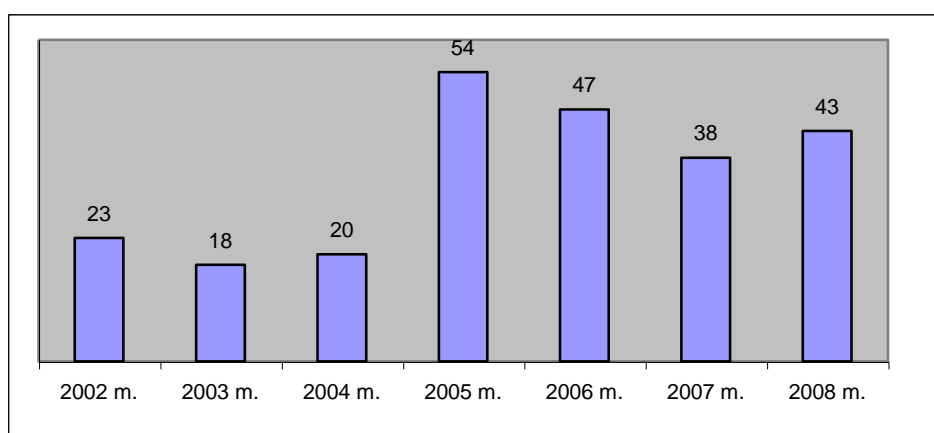
²⁵ Šaltinis: LRTK

XIII. GERIAUSIŲ LAIDŲ KONKURSAS „PRAGIEDRULIAI“

2009-aisiais metais LRTK kartu su Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondu jau septintą kartą organizavo kasmetinį geriausių laidų konkursą „Pragiedruliai“.

Šis konkursas, kuriuo siekiama paskatinti kurti ir transliuoti kultūros laidas bei laidas vaikams, puoselėti bei populiarinti kultūrą, kasmet tampa žinomesnis, populiariesnis ir vis labiau laukiamas laidų kūrėjų bei transliuotojų. Konkursui pateikiamų laidų skaičiaus pokyčius pateikiame 23 grafike.

23 grafikas. „Pragiedrulių“ konkursams pateiktų laidų skaičius

Praėjusiais metais organizuotame konkurse buvo išrinktos 5 geriausios 2008-aisiais metais transliuotos laidos bei įsteigti 5 specialieji prizai.

Geriausias laidas išrinko LRTK sudaryta 11 narių vertinimo komisija. Nugalėtojai buvo apdovanoti diplomais, prizais ir premijomis. Laidos buvo vertinamos atsižvelgiant į meninės kūrybos profesionalumą, meistriškumą, kūrybinės veiklos aktualumą, išliekamąją vertę bei kitus kriterijus.

Apdovanojimai autoriams skirti už įvairius laidose išryškėjusius aspektus: už dokumentinę klausą, už skatinimą diskutuoti, už daugiaprasmią kultūros suvokimą, už menininko portretą, už archyvų dokumentikos įprasminimą laidose ir kt.

Geriausių 2008 m. konkursui iš viso buvo pateiktos **43** laidos – **23** televizijos ir **20** radijo laidų.

Nemažai laidų, kaip ir kasmet, pateikė VŠĮ Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija, Šiaulių regiono televizija „S plus“, UAB „Alytaus radijas“, VŠĮ „Marijos radijas“, UAB „Šiaulių televizija“ ir kt. Svarbią vietą užima vietinių televizijų ir radijų programose transliuotos laidos, džiugina tai, kad be pasikartojančių ciklinių tęstinių projektų, kiekvienais metais atsiranda vis naujų laidų. Komisijos nariai, vertindami konkursui pateiktas laidas, paprastai stebisi atradimais vietinių ir regioninių televizijų ir radijo programose, laidomis, kurios nusipelno būti transliuojamos stambiausiose televizijose geriausiu laiku, kurios gali būti muziejų fonduose kaip šviečiamoji programa ar demonstruojamos mokyklose, kaip mokomoji medžiaga. LRTK, sukaupusi gausų konkursams pateiktų laidų fondą, svarsto, kaip, susitarus su laidų autoriais, šias laidas pateikti platesnei Lietuvos žiūrovų auditorijai.

XIV. LRTK VEIKLOS PERSPEKTYVOS

LRTK, apibendrinusi savo 2009 m. veiklą, 2010 m. savo veiklos prioritetais ir toliau laiko nepilnamečių apsaugą nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio, skaitmeninės antžeminės televizijos plėtrą bei sėkmingą Audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų direktyvos nuostatų įgyvendinimą Visuomenės informavimo įstatymu bei su juo susijusių poįstatyminių teisės aktų parengimą.

LRTK ir toliau inicijuos rinkos dalyvių ir reguliuojančių įstaigų bei institucijų diskusijas aktualiaisiais klausytojams ir žiūrovams klausimais tam, kad turinys, pateikiamas tiek tradicinėmis, tiek naujosiomis technologijomis, būtų kuo įvairesnis, saugus ir lengvai pasiektu vartotoją.

2009 metais vyko aktyvios diskusijos dėl reguliuojančių institucijų veiklos optimizavimo. 2009 m. lapkričio 9 d. Vyriausybės pasitarime buvo priimtas protokolinis nutarimas Nr.87 „Dėl Ryšių reguliavimo tarnybos atliekamų funkcijų optimizavimo, tolesnės veiklos tęstinumo ir vietos valstybės valdymo sistemoje nustatymo“. Minėtame protokoliniame nutarime numatyta perduoti Ryšių reguliavimo tarnybai LRTK vykdomas audiovizualinio turinio reguliavimo funkcijas bei pavesta Ryšių reguliavimo tarnybai parengti atitinkamus įstatymų pakeitimus ir kartu su Susisiekiimo ministerija juos pateikti iki 2010 m. gruodžio 15 d. Minėto protokolinio nutarimo projektui, kurį rengė Teisingumo ministerija, LRTK turėjo esminių pastabų ir prieštaravimų, kuriuos išdėstė raštu, tačiau į juo visiškai nebuvo atsižvelgta.

Po šio protokolinio nutarimo priėmimo LRTK kreipėsi į įvairias valstybės institucijas, išdėstydamą savo poziciją minėtu klausimu. Kaip paaiškėjo iš gautų raštų, Vyriausybės įgaliotai institucijai visuomenės informavimo srityje - Kultūros ministerijai ketinimai perduoti Komisijos funkcijas Ryšių reguliavimo tarnybai sukėlė didelį susirūpinimą. Ministerija mano, kad šiuo metu veikiantis audiovizualinio sektoriaus reguliavimo modelis, kuriame viena institucija kontroliuoja išteklių valdymą, o kita reguliuoja turinį, yra tinkamas ir užtikrina tiek verslo subjektų, tiek ir valstybės interesus, todėl nėra jokio pagrindo šį modelį keisti, tuo labiau, kad naujame Visuomenės informavimo įstatymo projekte LRTK funkcijas numatoma dar išplėsti.

Iš Seimo Pirmininkės rašto LRTK ir Vyriausybei aišku, jog ji nepritarė tokiems žingsniams ir prašė Vyriausybės persvarstyti šį Vyriausybės pasitarimo protokolinį nutarimą, tačiau Komisijai nėra žinoma, ar šis nutarimas tebegalioja, kadangi tokio pobūdžio Vyriausybės dokumentai nėra viešai prieinami.

Pažymėtina, kad LRTK buvo įkurta 1996 m. liepos 2 d. Visuomenės informavimo įstatymu, kuriame buvo nustatyta jos atskaitomybė, funkcijos ir finansavimas. Šis įstatymas buvo priimtu plačiu politikų, spaudos ir audiovizualinės rinkos dalyvių sutarimu ir iki šiol yra gerai vertinamas tarptautinėje audiovizualinės rinkos erdvėje. Tarptautiniuose renginiuose, diskutuojant apie turinį reguliuojančių institucijų nepriklausomumą, Lietuvos pavyzdys, o taip pat žiniasklaidos savireguliacijos sistema, dažnai laikoma sektinu pavyzdžiu. Štai citata iš 2007 m. leidinio „IRIS: The European Audiovisual Observatory“: „Jei transliuotojai turi būti licencijuojami ir eteris stebimas visuomenės interesais, tai svarbu, kad tai daranti reguliuojanti institucija būtų nepriklausoma nuo valstybės ir suformuota taip, kad tarnautų visuomenės interesams. Mūsų studija rodo, kad tokia institucija post-sovietinėje erdvėje, kuri labiausiai atitinka šiuos kriterijus, yra Lietuvos radijo ir televizijos komisija“.

Turinį reguliuojančių institucijų nepriklausomumą akcentuoja keli Europos Tarybos dokumentai. 2000 m. gruodžio 20 d. Europos Tarybos Ministrų komitetas priėmė Rekomendaciją valstybėms narėms dėl transliavimo sektorių reguliuojančių institucijų nepriklausomumo ir funkcijų - Rec(2000)23. Joje apibrėžiamos jų funkcijos, narių skyrimo tvarka, finansavimas, veiklos skaidrumas ir atvirumas.

2008 m. kovo 26 d. Europos Tarybos Ministrų komitetas priėmė Deklaraciją dėl transliavimo sektorių reguliuojančių institucijų nepriklausomumo ir funkcijų. Joje akcentuojama, kad „valstybės narės, jei dar to nepadare, turėtų įgyvendinti minėtą Rekomendaciją valstybėms narėms dėl transliavimo sektorių reguliuojančių institucijų nepriklausomumo ir funkcijų; valstybės narės turi teikti teisinę, politinę, finansinę, techninę ir kitokią paramą tam, kad būtų

užtikrinta audiovizualinį turinį reguliuojančių institucijų nepriklausoma veikla ir tuo būtų pašalinta politinio ir ekonominio įsikišimo rizika; valstybės narės turi plačiai viešinti šią deklaraciją, ypač atitinkamose valdžios struktūrose, reguliuojančiose institucijose, kituose profesiniuose ir verslo sluoksniuose”.

Mūsų manymu, pradėjus kalbas ar realius žingsnius dėl 13 metų galiojančios ir visiems aiškios audiovizualinio turinio reguliavimo tvarkos, kai kuriems rinkos dalyviams būtų suteiktas atokvėpis nuo reguliavimo tęstinumo ir nepertraukiamumo. Įgyvendinus tokius planus, deklaruojuant verslo liberalizavimo ar taupymo tikslais, būtų suteiktos neribotos galimybės stambioms telekomunikacijų bendrovėms ir tarptautinėms žiniasklaidos korporacijoms teikti savo verslui ar politiniams interesams reikalingą turinį Lietuvos visuomenei, formuoti jos nuomonę, neatsižvelgiant į tikruosius visuomenės interesus, kurių priežiūrai įstatymas yra paskyręs nepriklausomą trylikos visuomenę atstovaujančių narių Komisiją, atskaitingą Seimui.

Toks sprendimas būtų iš esmės žalingas audiovizualiniam sektoriui bei jo reguliavimui, kadangi vienoje institucijoje būtų sutelktas tiek išteklių valdymas, tiek ir turinio reguliavimas. Tokio sprendimo priėmimas nėra pagrįstas, kadangi nėra atlikta analizė ar tyrimas dėl kokių prižasčių esama tarptautiniu lygiu pripažinta Lietuvos audiovizualinio turinio reguliavimo sistema yra netinkama, kas pasikeis ar pagerės įvedus planuojamą reguliavimą. Tokio veiksmo valstybės lėšų taupymu negalima būtų pagrįsti, kadangi iš valstybės biudžeto finansuojamai valstybės institucijai pavedus atlikti naujas funkcijas, atitinkamai jų įgyvendinimui būtų reikalaujama lėšų iš valstybės biudžeto bei reikštų politiniu susitarimu pasiektą audiovizualinio sektoriaus reguliavimo suvalstybinimą.

Tai, kad veikiantis reguliavimas ir išplėtotą žiniasklaidos savireguliacijos sistema pasiteisina, liudija ir vis gerėjantys Lietuvos rodikliai žiniasklaidos laisvės indeksuose. Štai tarptautinė organizacija „Reporteriai be sienų“ (*RSF – „Reporter sans frontiere“*) jau paskelbė 2010 metų Pasaulinį spaudos laisvės indeksą, kuriame Lietuva pirmą kartą pakilo į 10 vietą pasaulyje.

Nepaisant paskutiniaisiais metais besitęsiančių diskusijų apie reikalingumą suvalstybinti audiovizualinės žiniasklaidos reguliavimą, LRTK ir toliau siekia užsibrėžto tikslo - Lietuvos transliuotojų ir retransliuotojų veiklos reguliavimo supaprastinimo, naujų technologijų audiovizualinio turinio platinimui plėtros skatinimo, kartu užtikrinant žiūrovų poreikių patenkinimą ir programų turinio atitikimą teisės aktų reikalavimams, ypatingai saugant nepilnamečius nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio, ne tik baudžiant, bet ir konsultuojant ir padedant audiovizualinės rinkos dalyviams. Nauju uždaviniu tampa užsakomųjų audiovizualinės žiniasklaidos paslaugų teikimo kontrolė ir priežiūra.

LRTK gali ir yra pajėgi ir toliau sėkmingai vykdyti Visuomenės informavimo įstatymu jai pavestas funkcijas ir tai yra ir bus pats svarbiausias ir pagrindinis LRTK 2010 m. uždavinys.